

HRVATSKI PLANINAR

GLASILO HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA U ZAGREBU.

Br. 6.

U Zagrebu 1926. god.

Godište XXII.

Obruč [1377. m.]

M. Malnar.

Sušak—Lokve.

Priznajem, da me je njegov oklopljeni planinski skup uvijek privlačio. — Imao sam često zgodе da ga motrim, kako sa svojim ogoljenim — u okrugу поредanim i svedenim glavicama gospoduje na skrajnjem sjев. zapadu gorskog visinskog ravnjaka, kako iskaće poput straže na njegovoј skrajnoј granici. — Pa i sam naziv — kao da ga vjerno ocrtava, htijući jednom riječi označiti koncentraciju mnogih visova.

Sunce je već ponešto nagnjalo k zapadu kad sam upravio korak uz kršku Riječinu, koja se divno poput blistave zmije vijuga i probija kroz usječeni kanjon, razbijajući se bijesno u hiljade vodenih bisera, da se opet posve mirno i bez buke izljeva u more.

Cesta koja ju s povиšega prati njenom lijevom obalom pruža nam slobodan pogled na njezinu romantičnu prolomnu dolinu te nekako teško kidaš oko s onih napola obraštenih stijena.

Buka i šum kao da se sad odjednom polako gube jer Lujzijana skreće u nutrinu krških brdina, dok ja odabratvši srednji pravac verem se kamenitim putem na Grobnik grad koji kao da se takmi s onim trsatskim. — Već odavle širi se vidik na istarske planine, otoke, hrvatsku rivijeru, koji kao da počivaju na sinijoj površini mora, pa bliže na uzdužnu dolinu prije spomenute rijeke, koja je naglo promjenila svoj smjer dok kasnije, našav se na rubu brda ne ugledaš razgranjen planinski splet, koji poput lanca steže prostrano dolje ležeće kameni poplje, a koji se upravo kupa u krvavim zrakama zapadajućeg sunca.

Na Grobniku sam, podno starih gradskih zidina, na domaku mnogih planina od kojih nemogu da skinem oka. — Prvi žar na njihovim vrhuncima, postaje sve tamniji pa ljubičastiji, dok ih konačno dolazeći suton ne odjeva u tamno-modru boju.

Silazim niz protivnu stranu razrovanim kamenitim putem u društvu nekog domara, koji mi priča svoja putovanja kroz Alpe, ali ja slušam i ne slušam jer kao da ih gledam pred sobom, a Obruč koji se tajinstveno diže predamnom, kao da je niknuo u krilu Velikoga Kleka.

Mnoštvo ostalih vrhova kao Slieme, Crni Vrh, Klek pa u skrajnoj pozadini Snežnik kao da podupiru tu moju predodžbu, blijedeći pomalo u lakoј večernjoj atmosferi. — Još jutros po pričanju mog pratioca odjenuli su se u bijelo zimsko ruho, ali ga doskora skinuše kao da ga se stide, pa sad prama večeri izlaze mnogo jasniji.

Srp zasjao na bistrom nebnu, žar potamnio, šum rijeke kao da se opet razabire. Syjež zrak struji sa planina.

U dolnjem Jelenju sam, gdje ću da se odmorim, pa sutra za praskozorja na planinu.

II.

Jutarnje su se magle već raspršile, istok zarudio, zrak postao čist. — Pola je četiri. — Brzam uz sjev.-zapadni rub grobničkoga prstog polja, na pogledu Obruča, kojii izgleda nekud ozbiljan, napola sanen.

Mrke brazde koje se na njegovom
mo polje, čudnovatom te silom privlače
strane puta kojim prolazim raspuklo se
Sušicu, naličnu pješčari, koja vuče svoj
mediu brda, a koji se valjda na taj način
podnožju paralelno nižu zadirući u sa-
gotovo vabe, da im se podaš. — S desne
opet polje u ovećoj mjeri čineći t. zv.
početak od Sušice jarka stisnutog
htio iskaliti nad svojim ropstvom.

Domala stižem u Podklovac, seoce milovidno sa svojih crvenih krovica, koje se prislonilo uz položite obronke brda, a odkale vodi markacija spram vrha. — Slijedeći njezine oznake prelazim korito spomenutog jarka gdje se odvaja put za Brgudine pa dalje do ruba t. zv. Borove drage, gdje počinje prvi uspon (desno) prilično širokom kršnom stazom koja mjestimice okreće tako, da ju markacija u više navrata siječe.

Ravno vodeći kolnik ide naprotiv desnim rubom drage gubeći se u njoj. — Pogled na njezinu uspravnu kosu još mi je i danas živo pred očima. — Kao da je sakupila u sebi svu preostalu crnogoricu kojom je nekad obilovao krš pa ju sad ljubomorno čuva od vanjskog napadaja, dok oni boriči razasuti po onoj velikoj strmoj plohi — koja se pod oštrim kutom sječe sa suprotnom — podavaju slici više tirolsko lice, a okolišu neko dostojanstvo.

Skrenuv ponešto sa glavne staze naišao sam slučajem na dva pastirska planinska stana t. j. kolibe stisnute između bjelogoričnoga dravlja, posve skromnog izgleda. — Niske — crne, sa slammnatim krovićima čekaju strpljivo na dolazak svojih stanovnika, koji će doskora iz nižih predjela — praćeni stadima — do njih.

Baciv se desno na pravi put veroao sam se sad čitavo vrijeme jednoličnim ali uza sve to zanimljivim krajem, koji je obrastao niskim grmećima raznovrsne bijelogorice, porasle medju izdašnom gorskom travom iz koje bi svaki čas izbjijali bijeli poput snijega vapnenci. — Oblik njihov vrlo me zanima: poredali se u malene t. zv. grede, pa poput spomenika ili bolje sičušnih kula strše u vis prateći te priličan komad puta.

Došavši na prvu uzvisinu, neke vrste visopoljanu odmorih se časkom i sklonuh od napadaja vjetra, koji se dizaše sve više. — Tu se razilazi put u dvoje: desno smjerom sjev.-istoka, lijevo ravno u brdine, kod čijeg pogleda dobivaš, kao planinar dvostruku srčanost.

Odmah za tim nastavio sam uspon više brežuljastim terenom, prebaciv se kasnije niz pitomi Vidalj vrh na usku stazu, koja je dolinom vodila u nutrinu divskih planina. — Motiv ovaj neću nikada zaboraviti: rane sunčane zrake pada-jući na strme planinske kose izazivale su debele sjene na njihovom zelenom sagu, koji je izlazio poput baršumastog plašta, otmen u svojim naborima.

Našavši se pred tim žrtvenicima slobode kao pred ulazom u neko tajanstveno carstvo, prolazio sam kroz njih obuzet svetim čuvtvom. Pogotovo zašavši medj njihovu »alpsku« bridastu dolinu kojom milovidno prolazi puteljak, osjetio sam uza svu njezinu suženost i tišinu dah slobode koji se tu sakuplja samo zato, da se malo kasnije tim jače razvije na planinskim visinama.

Zajedno s njime mješa se miris alpskog cvijeća koje u velikoj množini cvate uz kršne rubove dolinske staze dižući se tamо visoko, gore u dominantni dahokrug Suhog vrha.

Sunčana svjetlost razlila se već s proplanka jednim dijelom dola, kad sam dokučio njegov izlaz koji se sve više sužavao, prinukav me konačno da 'se lahkim usponom prebacim u drugi, više ravan, ali zato tim bogatiji svojom romantikom. — Gorska staza počela je da zasjeca (desno) u otvoren krš — napu-

stiv prijašnji put da se previja niz pitomije strane. — Tako mi je još i danas u pameti mala kolona od skroz na skroz izjedenog vapnenca kako drži na sebi vlastiti svod, a čiju su glavicu upotrebili planinari kao putokaz, markirajući je s tri strane.

Sad se nastavlja put poludivljim gorskim krajem punim tajinstvenosti. — Pred tobom, s desne sjeverne strane ležeći u zgodnoj perspektivi, gospoduju Suhivrh (1350 m.) pa dalje u pozadini Fratar, na čijoj se zaobljenoj — oklopom stegnutoj — glavici lijepo opaža kamena naslaga sa stupom. — Put na njega (desno) markiran je modrom bojom uz natpis kojeg upravo čitam stižući do glavnog raskršća Obruč-Fratar.

Ne mogu, a da se ovdje ne zadržim časkom, pasući oči po onim kršnim vrhuncima, koji se izdižu nad tamnom — tu i tamo rastresenom — šumom čineći u međusobnom kontrastu čitav okoliš nekud ljubičasto-plavim.

Mimošavši stijenu koja crvenom bojom označuje smjer i natpis Obruča (put je još i danas markiran po rječkom alpinskom klubu, razabirući to iz početnih slvca C. A. F.) približujem se postepeno njegovom prvom bedemu, koji se sa svojim raspucanim vapnencima ljeska na jutarnjem suncu.

Posve crna šuma, koja poplavljuje to predzidje, ili bolje čitavi sjev. istočni zid Obruča, podaje kraju nekud začarani izgled, budeći ujedno kod posjetioca pritajenu plahost, ali u isti mah i potenciranu srčanost.

Jednom »amateru« pruža ovaj kraj od početne visopoljane kroz »alpsku dolinu« do nad pogled Obruča toliko divnih, gotovo alpskih motiva, da još ni danas nemogu prežaliti što ne ponesoh sa sobom fotografski aparat, koji me inače uvijek prati na putu.

Od nekog vremena počela je gorska staza skretati jug.-zapadnim podnožjem Obruča kroz pitomiji kraj, a s pogledom na primorje, čija je panorama s planinskih visina i uz puni sjaj jutarnjeg sunca izlazila upravo zamjerna. — Pogotovo pogled na kameni Grobničko polje zanaša oči, pričinjavajući se s pojedinim humcima kao pusto gorsko jezero s malim otocima, uz koje su se nanizale ribarske kućice, u istinu pak sela Podhum i u skrajnjem kutu Jelenje.

Svjež gorski zrak, cijelivan blažim dahom morskoga, kao da je blagotvorno djelovao na vegetaciju kraja kojim sam sad prolazio. — Bjelgorica, koja se tu pojavljivala upijala je sunčani sjaj kroz svoje svjetlo-zeleno lišće; mnoštvo ranunculusa pokrivalo je travom bogate košanice, trepereći nad njima svojim žutim glavicama; raznovrsno alpsko bilje širilo je svuda svoj omamljivi dah.

Prolazio sam zadovoljan kroz taj bilinski svijet s pogledom u daljinu, ni ne sluteći kakvo mi se iznenadjenje sprema: gotovo nezamjetno zašo sam odjednom u blistavu sredinu cvjetova, koji su se bijelili poput snijega na zelenom sagu, rasprostirući unaokolo opojni miris svoje nevine duše.

Narcise! uskliknuo sam u prvom zanosu, i to više puta, da one »djeca Alpa« šanuh prignuv se do njih, htijući im biti bliže, da posve blizu... ravan njima...

I ove narcise, sa svojim narandasto crvenim očima počele su me razumijevati, dizale su i spuštale glavice, kao da me pozdravljaju, treperile kao da se vesele dolasku davnog im znanca...

... i nudjale mi se da ih ponesem sa sobom, a ja sam nježno kidalо njihove vlati, duboko medju travom, kao bojeći se da ne osjete konac svog i onako kratkoga i mladog života, i da čim više zadrže u sebi životnoga soka, da što dulje ostanu uz mene.

Ubrao sam kitu tog divnog alpskoga cvijeća oprostivši se tiho s ostalima, koje su se nekud tužno savile kao da žale što ne mogu i one poput svojih druga, da se dignu u one azurne visine.

Nastavio sam dalje strminom, izgubio sam naskoro markaciju, koja je valjda morala naglo da se uspne na prvu kršnu liticu masiva, pa mi ne preostade drugo, nego da se nakon prilično dugog okolišanja bacim okomito pod sam vrh.

Šumski prsten, kojeg sam sad sijekao, postajao je sve zamršeniji, ispremješan огромним стјенама пуним зелене маховине, те посут и испреплетен суhim granjem, које је отешавало prolaz. Знао сам, да ова тако rekući prašuma не може се затворити, да коначно moram изићи на чистак, па mi je то i ulijevalo snage da ustrajem.

Niti s magnetskom igлом водjen ne bi bio mogao bolje изаћи него што jesam, našav se odjednom na pustom, vrlo istrošenom kršu, koji se izmicao ispod nogu, zvečeći pritom poput lomnoga stakla.

Između njegovih krhotina ljeskao se poput kristala novo zapali snijeg, iz kojeg bi samo tu i тамо izvirivali plahi cvjetići i pojedinačne travke, smrzavajući se pod oštrinom vjetra.

Kolike li razlike, pomislih: dolje malo niže blago proljeće, gdje cvatu narcise, gore sniježne visine uz oštar sjeveroistočnjak, koji gotovo da te ne obori.

Brzam, uspinjući se preko izlomljenoga, nabacanog kršlia spram visinske točke, koju upravo zamjećujem nedaleko pred sobom, željan da se sklonem iza njezine naslage, podignute na toj visinskoj akropoli.

III.

U zatišju vrba, zaklonjen od vihra, koji nadamnom urla, odmaram se spokojno ispružen na visinskom kršu.

Lutam pogledom u plavu daljinu, тамо на sjever, gdje se kao najviši vrhunac ispinje kranjski Snežnik (1796 m), još uvijek u bijelom ruhu. Divan je izgled na njegovu ponosnu — sniježnim plaštem pokrivenu — glavicu, kako odsijeva na sjajnim sunčanim zrakama upijajući nebesko plavilo svojom blistavom okolinom. Bijeli lahki oblaci razbijaju se o njegov istočni bedem, rasplinjuju se u prozirni veo, koji na mahove zasjenjuje pojedine strane poput umjetničkoga zastora.

I zavezao sam se u ranu prošlost, kad sam ono prošlog ljeta istog duhovskoga praznika hodočastio na njegov vrhunac u ovećem društvu turista raznih narodnosti, kad se iz čistog mira zastrlo nebo, udario dažd uz bljesak i pucnjavu gromova pa opet za kratko vedrina.

Izgledalo mi kao da plovim zračnim sferama prelazeći dogledalom preko jednog dijela istarskog, goričkog i kranjskog krša, pa dalje dolenjskim planinama, nad kojima dominira Gotski Snežnik (Schneewitz, 1291 m).

Medju tim planinama razasula se pozut zrnaca pojedina naselja, odbijajući jasno sunčane zrake, čineći ujedno samcu planinaru nekud ugodnijim boravak na visini.

Odmah u neposrednoj blizini s manjim brežuljcima isprevijane zapadne strane širi se na prijatnoj zelenoj ravnici Klana, oveće istarsko mjesto u blizini granice, koja počam od Rječine u polu-luku zadire u istarski teritorij s naše hrvatske strane. Samo naselje smješteno je u zatišju niskih kršnih bregova, koji se spram sjevera više izdižu (najmarkantniji Lisac, 936 m), dok ih konačno kršna dolina Reke ponornice (utječe u more kao Timava) ne rastavlja, proširiv se kod Guttenegg-a u oveće polje, koje se sa svojim naseljima Podgrajem i Zabčem lijepo opaža. Pogled seže u nutarnju Kranjsku sve do Trnove Bistrice, što naslućuiem po zelenim poljima, koja se тамо sjeverozapadno steru bez da spominjem mnoštvo sela i seoca, koja su razasuta na sve strane krša.

Gledajući na sjever u smjer Željeznih Vratiju ili bolje samoga Trstenika (1243 m), mijenja se lice prirodne slike, koja postaje nekud ozbiljnijom.

Sad mi valja izići iz zaklona, uspeti se opet na vrh, kako bi mogao razgledati spomenuti okoliš. Kao da se spremam u Sibir, zaogrnuo sam se, navukav konačno vunenu kapu, iz koje su virili samo ogromni naočari — slični onima avijati-

čara — u široki svijet, a skoro da nisam i letio, jer je navala vjetra — koja nije ni za čas jenjavala — nastojala oboriti sve, što joj se suprotstavilo.

Uspravio sam se čvrsto; nagnut gornjim tijelom kao da jurišam, prkoseći buri, režući očima naše Gorske Alpe, koje se sa svojim bijelim vrhuncima poigravale luhkim oblacima, te razbijajući ih sijevale još jasnije.

Počam od Trstenika, koji sa svojom uprskanom šumom naliči sladornom brdu posutom mnoštvom crnih mušica, čitavi je daljnji sjeveroistok skup snježnih — maglom ovitih — ispucanih kristala, koji nad nižim zelenilom šuma i ravnica iskaču još više u svojoj bjelini.

Jelenec (1442 m) vezan djelomično bližim Snežnikom (1506 m), čini sa najvišim vrhuncem gorskoga sklopa Risnjaka (1528 m) jedno tijelo, kroz čije se izdrenane udove natjerava bjelokrilu maglu, rušeći se nekom stalnom brzinom spram obručkog sklopa: kao da mu zavidi slobodan pogled.

Najbliži pak okoliš Obruča, sa sjeveroistočne strane, gdje se naprotiv Paklenom vrhu uvalila kotlina zvana »Burin Val«, danas ne samo da je dostojanstven sa svojim morem šuma, već i posve odgovara svome nazivu; pa dok toneš pogledom u njegove dubine, dotle ti ponestaje daha, noge ti drhću na klimavom kršu, koji se danas zaželio igre s drugaricom planinom.

Dalje prema istoku i jugu iskočile su gore u neodredjenim obrisima, poplavljene velebitskom burom, koja ih omatala svojim hladnim koprenama, a koje se spuštaju do nad razinu morsku.

Sa udivljenjem promatrao sam tu hirovitost prirode, gdje se bijesni elemenat miješa medju blago proljeće i snježni kraj, da se konačno ipak skrši o tvrde stijene gorskih masiva.

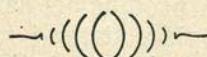
Nakon boravka od jednog sata silazio sam s te prirodne kule poput borca, koji je izvojšto pobjedu nad nevidljivom nemani, probijajući se mučno uz rub nabacanih gromača isotčno-gorskog zida.

Markacija, koju sad slijedih, ravno se rušila i opet verala preko ogromnih vapnenaca tako, da je na nekojim mjestima trebalo poštene atletske vježbe, da se svladaju sve zapreke, a i ravnoteža, koju je medjutim silni vjetar posvema one mogućio.

Uz ovakve prilike i množinu borova, koji se tu miješali u divnom kontrastu sa stijenjem, napredovalo se vrlo lagano kraj mnogih zamka, koje su na svakom koraku vrebale da te stisnu u svoj procjep, što me je prisililo napustiti dojakošnji smjer puta i spustiti se opet niz šumski pojasa na blage košanice.

To sam i učinio pa već za kratko stupah opet gorskom stazom, ostavljujući iza sebe divne planinske krajeve, s kojima se njiemo praštah.

Da praštao sam se; o, kako je pun poezije taj oproštaj planinara sa nijemom planinom: nejasan je to šapat planine, koji se izrazuje u treperenju njezine flore, u dahu, kojeg kroz nju izdiše, u titranju zraka, kroz kojeg kao da igra, dok na podnožju njezinom planinar šapče joj poput djeteta slatke riječi razapet medju dvije sile, koje ga muče i raskidaju: ona jača, da ostane vječno na planini, ona slabija ali zato neumoljiva, da se vrati u dol... da se guši u njegovom prahu...

Na slapovima Krke kod Skradina.

Dr. J. Poljak

Zagreb

Nad Šibenikom i šibenskom lükom lebđio je još veo modrikaste jutarnje magle kada smo se u malom tenderu ratne mornarice zaputili širokim i dubokim koritom Krke prema Skradinu. Magleni veo bivao je sve rjedji i prozirniji, dok nam konačno zasja novorodjeno ljetno sunce na obzoru, da svojim svjetlim zrakama uzveliča i poljepša onu i onako prekrasnu prirodnu sliku. S postepenim rđanjem sunca mijenjale su se i boje okolnih stijena golog dalmatinskoga krša od tamno ljubičaste do raznih prelaza modre boje, a sve to još uveličava jaki refleks modro zelenkaste boje vode. Zadubeni u čar te prirodne igre i ne opazismo, da naš tender juri znatnom brzinom i da smo već dobrano poodmakli od Šibenika, jer ga se više i ne vidi. Iznenadno se korito suzilo i mi zadjosmo u duboko urezanu kamenu kotlinu. Lieva i desna obala postala je sve strmija, raskidanija i razlomljena. Naslage krednih vapnenaca, koji izgradjuju obalu isprebacane su u svim položajima, pa nam je iz njih čitati lijep dio povjesti Krke i njenoga razvitka. Korito vijuga čas lijevo čas desno, već prema tomu kako su stijene izbočene i kako daleko sežu u samo korito. Obidjosmo okuku strmoga i razlomljenoga Tardana (125 m) uzevši najednom smjer prema istoku, pa oplovivši kameni jezik Vukinca zadjosmo u divno Prokljansko jezero. Ostasmo zapanjeni pred prekrasncm slikom, koja nam se ukazala pred očima. Velika površina Prokljanskog jezera, čija dulja os ide smjerom sjever-jug, okružena je niskim naborima krškoga tla, pa se pričinjava kao da je jezero zatvoreno sa svih strana, a Krka da izvire iz njega. Boja vode južnoga dijela znatno je svjetlijia od sjevernoga dijela, što je prouzrokovano refleksom obale, koja je u južnom dijelu kamenita i pretežno gola, dok je sjeverna strana pokrita tamnom šumicom, koja daje onaj tamni odsjev. Osobito je lijepa šumica zvana Beretuša gaj ne sjeveroistočnoj strani jezera. Ova dva kontrasta boja u velike uljepšavaju cijelu sliku okolice, a rasijane kućice u svojoj skromnosti izgledaju u svojim kutićima ne kao objekti zbilje, nego kao da ih je ruka kakova slikara nalsikala u onom pustom ali čarobnom kutiću. Takove lijepe skupine kućica nalazimo na sjeveru seoce Prokljan, na zapadu Raslina, Sv. Mihajlo, na jugu Devići, Bilice, Mikulandra, Slavići i Calelići. Vozeći se prema sjeveru zapazimo tek oko sredine jezera da na istočnoj strani ulazi Krka u jezero, da ga protječe i dalje nastavlja svoj put prema moru. Naš kormilar nije upravio brodić tim smjerom nego prosljedismo dalje prema sjeveru. Za kratak čas brodić je usporio svoju vožnju, pa je napokon stajao gotovo posve mirno. Pogledajte gospodo — tumačio nam je kormilar — ovdje na dnu jezera nalazi se potopljeni gradić. — I dcista u dubini od kojih 8 m jasno su se razabirali obrisi kuća gradića, koji je bio u prošlosti nastavljen, a koji je postankom Prokljanskoga jezera došao pod razinu vode novo nastaloga jezera.

Nakon što smo pregledali te podvodne ostatke zakrenuo je tender u Krku, čije korito nazivaju ovdje »skradinski kanal«. Iza polsatne vožnje kanalom približismo se slikovito smještenom Skradinu, koji leži na podnožju Mokrice glavice, a na utoku potoka Bivine Jaruge u Krku. Od Skradina koji kilometar daljine uprijeđio se preko Krke pontonski most, koji spaja lijevi ogranak ceste s desnim, a koja veže Skradin sa Šibenikom. Na znak sirene našega tendera rastaviše vješti pioniri naše vojske jedan dio mosta i mi prođosmo dalje u smjeru prema sjeveroistoku kanalom. Obale su ovdje znatno više, strme i razlomljene urešene niskim grmljem bjelogorice izmedju koje se na desnoj obali izdižu tamno zelene piramide mladih zasadjenih cipresa. Kod rta na lijevoj obali, gdje se nalazi kip Sv. Josipa zaokrenut u smjeru prema jugu i za pola sata zaustavismo se tik pred samim slapovima Skradinskoga Buka (slike u prilogu). Već od spomenutoga zavoja pruža nam

se divan pogled na tu prirodnu krasotu dalmatinskoga krša, iz daljine se čuje šum slapova, a što se više približujemo povećava se slika i buka prekrasno smještenih slapova. Dolina Krke na tome mjestu znatno je sužena i spojena je lijeva i desna strana priječkom krednih vapnenaca. Ova vapnenačka priječka stvorena je onda, kada je korito Krke ispod nje usjelo dublje od prijašnjeg svoga niveau-a. Posljedica je bila, da se je voda Krke počela rušiti preko te priječke stvarajući lijepе slapove.

Uslijed kasnijeg izlučivanja vode i djelovanja raznih alga stvorene su one cmanje barijere i pladnjevi od vapnenoga mačka ili sedre, koji su razlogom onoj različnosti slapova i slapića, lijepih pladnjeva običajenih smedjastim nabranim lukovima sedre, koji prouzrokuju da voda prelazi iz jednoga u drugi u malim kaskadama, koje sa slapovima podaju zasebnu romantiku i ljepotu cjelokupne slike Skradinskoga buka. Jaki mlazovi vode što se ruše niz kamene stepenice razbijaju se i rasprskavaju u pravu vodenu prašinu tako, da je cijeli predjel slapova u jednoj magli sićušnih vodenih kapljica. Na žarkom ljetnom suncu cakle se veće kapljice poput milijarda najlepših dragulja, a bujno zelenilo, što se je porazmjestilo između slapova i sedrenih pladnjeva uvećava romantiku i čar okoliša svojimスマragdnim zelenilom. A tek za popodnevna sunca, kada sunčane zrake lomljene u mirijadama sićušnih kapljica stvaraju stotine malih duga, koje u medjusobnom križanju procizvadaju upravo komplikiranu sliku najraznoličnijih boja. Glavna masa vode slijeva se uz desnu stranu doline slapovima, dok se manji dio vode rastače lijevom stranom u nekoliko rukava, čija se vodena snaga iskorišćuje bilo da tjeru skromne seljačke mlinice, bilo pak za tjeranje turbina električne centrale za rasvjetu Šibenika. Jedan dio vode upotrebljava se za šibenski vodovod, koji polazi od slapova poprijeko lijeve obale do zaselka Crnić, odakle teče do Šibenika usporedo s cestom što vodi iz Skradina do Šibenika. Vječna je šteta što je podnožje slapova nagrdjeno starom napuštenom električnom centralom, jer onako zapuštene zgrade kvare skladnost i cjelinu okoliša. Iznad slapova u smjeru prema sjeveru korito Krke odaje više karaktere jezerskih pladnjeva, jer se mjestimično raširuje do znatnih dimenzija. Tako naprimjer kod utoka potoka Voša, korito je široko preko dva kilometra, pa se tu nalazi u sredini jedan otočić s manastirom Visovac. Između Babingrada i Brinja suzuje se dolina, pa se podno Marasovca još jednom nešto proširi. Odavle je dalje cijelim gornjim tokom dolina vrlo uska sve do Knina, a samo kod Čarić mlini i Marasovine proširena je nešto znatnije. Cijelim svojim tokom protječe stjenovitom dolinom izmjenično u dva glavna smjera i to jednom u smjeru sjever-jug, i drugi puta sjeveroistok-jugozapad.

Osim Skradinskoga Buka pravi Krka još nekoliko vrlo lijepih slapova. Tako su prvi slapovi iznad Skradinskoga Buka kraj gostione Marasovac, a zovu ih Roški slapovi. U gornjem toku imamo Milecka slapove kod istoimenoga mлина, zatim najveći i nailjepši su slapovi kod Manojlović mлина, pa slapovi kod Čorić mлина i konačno slapovi kod Bilušić mлина. Svi su ovi slapovi jednakо lijepi i romantični, svi se odlikuju zajedničkim karakterom krškoga kraja, a opet svaki za sebe čini posebnu prirodnu krasotu, koja posjetiocu i planinaru ostavlja najdublje i najljepše utiske. Krka nema direktnoga izvora poput ostalih rijeka našega krša nego ona postaje od Krkića, koji izvire istočno Knina, podno Crne glavice, prima kod Knina Orašnicu, Butišnicu i Radiljevicu i od toga mesta dalje teče kao Krka. Cijeli tok Krke od Knina do Šibenika iznaša 57 km, pa je od Skradina plovna. U tom dijelu joj je korito ispod razine morske, stoga zalazi more u nju i voda je Krke u tom razmaku t. j. od Šibenika do nešto iznad Skradina brakična ili kako tamo kažu bočata t. j. slatko slana okusa. U geološkoj prošlosti bilo je korito Krke znatno više od današnjega, pa je ona izravno utjecala kroz kanal sv. Antuna u more. Tek snijerenjem korita došla je do današnjeg položaja, u kome izgleda kao da utječe u šibensku luku, gdje se miješa s morem, koje dosta duboko zalazi njenim koritom.

Za planinare, kojima se desi prilika da dodju do Šibenika ili Knina od važnosti je, da pohode bilo koje slapove Krke, jer će u svakom slučaju naći obilje prirodnih krasota, koje će ih obilno odšteti za njihov trud. Nisu to samo slapovi, koji će pobuditi pažnju planinara, nego je tu cio niz prirodnih fenomena, koje planinar u kršu sastaje na svakom koraku, a koje su pojave zanimive koliko za stručnjaka prirodopisca, - toliko i za svakoga laika, koji ima smisla za ono što je lijepo, zanimivo i poučno.

Naše slike.

U zadnjem t. j. 5. broju Hrvatskog Planinara uslijed nepažnje slagara uvukla se pogreška kod slike: »Sjeverni Velebit: Sjeverozapadna strana Maloga Rajinca« ima stajati umjesto foto: dr. Simonović, Foto: dr. J. Poljak.

Opis naših slika u prilogu nalazi se u članku: »Na slapovima Krke kod Skradina.«

Društvene vijesti.

† Dr. Mijo Kišpatić. Dne 17. svibnja ove god. pokosila je neumoljiva smrt opet jednog planinarskoga veterana i začasnoga člana Hrv. Plan. Društva, sveuč. profesora dr. Miju Kišpatića. Kao oduševljeni planinar sudjelovao je aktivno u

zadrži onu idejnu značajku, koju su njegovi ute-mljitelji uzeli kao društveno geslo, a to je da planinareći uživamo punu slobodu bajne prirode, da prolazeći planinama promatramo cijelu prirodu živu i ne živu, i da iz tih promatranih crpe-mo koristi za naš svakidanji život, a u drugu ruku da premenjujemo ljepotom prirode naš duh, da očeličajemo naš karakter i tako postanemo pravi nosioci uzvišene planinarske ideje. Dr. M. Kišpatić je uz svoj strogo znanstveni rad sudjelovao živo izuzev na polju planinarstva i u svim našim kulturnim institucijama. Kao pisac i popularizator prirodnih nauka napisao je raznih knjiga iz svih grana prirodopisa, što ih je većinom izdala Matica Hrvatska i društvo Sv. Jero-nima. Tko ne pozna njegove »Slike iz geologije«, »Rudstvo«, »Kukce«, »Crtice iz zemljoslovija« i mnoge druge sličnog sadržaja. Kao stručnjak bavio se najviše petrografijom t. j. naukom o sa-stavu kamenja, zatim izučavanjem naših potresa, ruda u Dalmaciji, a pod konac svoga života mno-go je uložio truda u istraživanja površinskih obli-ka vapnenačkog kamenja našega krša. Bio je pravim članom Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti, pak raznih stručnih društava tu i u ino-zemstvu. Rodio se 21. IX. 1851. u Osijeku gdje je svršio pučku i srednju školu; sveučilište je svr-šio u Beču g. 1881.; doktorat filozofije polučio je na zagrebačkom sveučilištu, gdje se je i habilitirao za petrografiju g. 1882. Služio je kao nastavnik osječke gimnazije, zatim na gospodarsko-šumarskom zavodu u Križevcima, pa 17 god. na zagrebačkoj realci. God. 1894. postao je izvanredni

društву, pak je bio dugo godina društvenim od-bornikom, a i podpredsjednikom društva, gdje je uz odlične tadaće planinare i stručnjake živo radio na tome, da se Hrvatsko Planinarsko Društvo bujnije razvije i procvjeta. Kao odličan pri-rodonaučnik nastojao je, da planinarstvo naše

sveuč. profesor i upraviteljem mineraloškoga i petrografskega muzeja. God. 1896. postao je redovitim profesorom sveučilišta, koje je mjesto zadržao sve do svoga umirovljenja g. 1918. — Slava mu!

Društveni izleti. U svibnju priredeni su izleti na izvor Bistraca kod Okulina, na Oštrc, Bitoraj, Svibno, Golicu, Plitvice, Pohorje i Mosor. Od osobite važnosti za širenje planinarske ideje bio je ovaj potonji izlet. Splitsko Novo Doba u br. od 25. maja ove godine opisuje pohod Hrv. Planinara u Split ovako:

Dne 23. i 24. V. boravili su u našoj sredini članovi središnjice H. P. D. u Zagrebu, te podružnica u Jastrebarskome i Karlovcu. Došli su u posjete najmladjoj podružnici HPD, »Mosoru« u Splitu. Boravak planinara iz hrvatskih krajeva u Splitu bio je najljepša manifestacija planinarskih ideja u ovim krajevima gdje se planinarstvo počelo tek da razvija. Prilikom boravka drugova iz središnjice i drugih podružnica u našoj sredini, upriličeni su izleti na planinu Mosor. Prva grupa pošla je u petak i u subotu u jutro obišla Debelo Brdo. Druga grupa popela se u subotu do lugiarske kuće, a u nedjelju se popela na vrh Mosora (1340 m). Naročito pri ovoj turi imali su prilike gosti planinari da upoznaju bogatstvo oblika jedne naše kraske planine. Treća grupa sa orkestrom središnjice popela se u nedjelju do lugiarske kućice na Uzničkoj kosi. U subotu na večer, u počast drugova, paljene su po bilu Mosora vatre, puštani vatrometi i jedan veliki balon sa posvetom planinarskom danu i prvoj posjeti i zajedničkom sastanku drugova iz Hrvatske i Dalmacije.

U nedjelju upriličena je u kući na Uzničkoj kosi, koja još do sada nikada nije primila toliki broj planinara, planinarska veselica. U njoj su se oko 12 sati našli svi planinari koji su poduzeli ekskurzije u raznim pravcima i poslije lijepe zabavice krenuli svi zajedno pješice uz svirku orkestra doj sela Kućine i Mravinca, gdje su se ukrcaj na večernji vlak za Split. S kolodvora je lijepa povorka planinara izletnika, predvodjena društvenom orkestrom pošla u restaurant »Balkan« gdje je gostima priredjena zakuska. Na njoj se u punoj mjeri manifestovalo planinarsko bratstvo i solidarnost. Goste je pozdravio predsjednik »Mosora« dr. Ercegović, zahvalio se podpredsjednik središnjice g. Mirko Bothe. O planinarstvu kao idealnom i najimplementijem sportu, o njegovu razvoju u Dalmaciji govorili su još tajnik središnjice dr. Prebeg, prof. Girometa, prof. dr. Rubić zagrebačko izletište Sljeme.

i inž. Baučić. Zakuska je u najljepšem bratskom rašpoloženju potrajala do kasnijega. Gosti planinari otputovali su u večer brzim vlakom za Zagreb noseći iz naše sredine najljepše utiske i uvjerenje da planinarstvo u Dalmaciji, polako ali sigurno zahvata svakim danom sve to više terena.

Društvena predavanja. Dne 20. svibnja t. g. održano je u Streljani vanredno lijepo i poučno predavanje o nekim slabo ili nikako poznatim krajevima Južnoga Velebita. Predavao je naš poznati geološki i planinarski stručnjak prof. dr. Josip Poljak, urednik Hrv. Planinara. Predavač poveo je slušaoce u riječi i fotografiji od Proslane do Splovina, prikazujući jedno svoje putovanje, što ga je prošle godine izveo u zajednici sa drom. Simonovićem i drom. Hirtzom. Opisao je i predočio mnoge predjele, koji se odlikuju velikim bogatstvom upravo čudesnih morfoloških oblika, ali i drugim prirodnim ljepotama, pa se može reći, da je Južni Velebit najljepši dio velebitskog masiva. Oni, koji trče neprestano u Alpe, mogu da nadju u malom isto u Velebitu. Naročito zadržljuje Južni Velebit orijaškim i osebujno formiranim kukovima, strašnim bezdankama i strmoglavnicama, ali i pitomim košanicama, koje su okružene redovno čitavim sistemom bizarnih stijena i kukova. Moramo priznati, da već dugo nismo čuli tako privlačivo i poučno predavanje o nepoznatim prirodnim ljepotama naše orijašice planine, koje je bilo popraćeno mnoštvom rijetko uspјelih slika.

H.

PLANINARSKO SLAVLJE NA SLJEMENU.

U nedjelju 27. lipnja stigli su u Zagreb brzim vlakom splitski planinari. Dodjoše da pohode svoje planinarske drugove, a ujedno da im užvrate posjet, što ga je učinila Splitu Središnjica Hrv. planinarskog društva iz Zagreba još proljetos. Dolazak njihov u Zagreb bio je nenadan, jer se nisu držali ugovorenog plana, te prama tome nisu bili ni dočekani na stanicu. Usprkos toga odmah se našla veza između gostiju i Središnjice Hrv. planinarskog društva, tako da je smješta jedan od odbornika preuzeo dužnost, da splitske goste. članove tamošnje podružnice H. P. D. smjesti u Zagrebu, te da im osigura što udobniji boravak. Zagrebačka Matica predložila je gostima takodjer uz ostali program i jedan izlet na Sljeme, koji je bio poduzet tek kar treći dan njihovog boravka u Zagrebu, t. j. u utorak. Interesantno je konstatirati, da je ovo bio prvi oficijeli posjet, što su ga učinili splitski planinari na Sljeme.

U dugačkom nizu godina opstanka Hrvatskog planinarskog društva, splitska podružnica »Mosor« je prva, koja je osnovana u južnom dijelu naše domovine,iza koje se istodobno osnovaše još dvije podružnice Hrvatskog planinarskog društva i to u Šibeniku i Sinju. Duh, koji sve to više prodire u sve slojeve našega naroda, brzim tempom osvaja sva srca naših Primoraca, budi u njima jedan novi osjećaj, jednu novu ljubav, ljubav prema planinama, koja se radja u istom omjeru kao i ljubav prema moru. Ona je za njih simbol njihove snage i njihovog opstanika, ona je za njih svetinja, koja je postala već i legendarnom. Planinarstvo, koje se u posljednjim godinama kod nas tako intenzivno raširilo, dalo je poticaja organizatorima, da sve više prodiru u najudaljenije krajeve naše domovine. Tako su prešli burni i prkosni Velebit i brzim korakom osvojili gotovo cijelo Primorje i Dalmaciju. U vrlo kratko vrijeme osnovane su tri podružnice Hrvatskog planinarskog društva u Dalmaciji, te prema dobivenim obaveštenjima, radi se još na osnutku daljnijih podružnica Hrvatskog planinarskog društva na dalmatinskom jugu. Neumorni članovi, a naročito odbor splitske podružnice »Mosor« uz suradnju svojih dviju družica iz Sinja i Šibenika velikim poletom prikupljaju sve, koji ljube prirodu i njezinu bogatstvo. Već za kratko vrijeme opstanaka ovih podružnica otvorena je planinarska kuća na Mosoru, te njihovom inicijativom, a i samim fizičkim radom članova, počet će se u najskorije vrijeme sa pošumljivanjem okolice Splita i još nekih drugih primorskih mjesteta, koja su od velike važnosti za naš pomorski saobraćaj.

Njihova neumornost u radu dokazuje nam i to, da nema nedjelje ni blagdana, kada ne bi bili na kakovom izletu ili na kakovom naučnom istraživanju, čija su mjesta u Dalmaciji vrlo plodna za takove svrhe. Ujedno i živa propaganda dovoljno jamči za dalji osnutak planinarskih podružnica u krilu »Matice« Hrvatskog planinarskog društva duž cijele Dalmacije, koja će najviše pridonijeti ekonomskom poboljšanju tamošnjeg pučanstva, a naročito onima u Velebitskom kršu.

*

Treći dan boravka splitskih planinara u Zagrebu, t. j. u utorak, posjetili su dalmatinski gosti pod vodstvom zagrebačkih planinara Slijeme, da upoznaju uže izletište zagrepčana i jednu od najbolje njegovanih planina u državi. Usprkos nestalnog vremena sakupiše se svi gosti, te krenuše Jurjevskom ulicom, Cmrokom i Prekrižjem u Šestine. Cijelim ovim putem gosti su zadivljeno

promatrati sliku grada Zagreba, bili oduševljeni nezaboravnim vidicima, koji su im se prikazivali gotovo na svakom koraku, priznavajući mu prekrasan i zavidan položaj. U Šestinama razgledali su župnu crkvu, te pohodili grob Ante Starčevića. Put do Kraljičinog Zdenca prošao je u pjesmi ne mareći za kišu, koja je već počela padati. Na Zdencu bio je kratak odmor i zajutrac, nakon čega je počeo uspon na samo Slijeme. Stigli na Breštovac, gosti su razgledali lječilište, priznali mu moderni i higijenski uredaj, snabdjeven sa svim potrebama, koje zahtijeva jedno gorško moderno lječilište. Osobito se gostima svidio vrlo lijep vidik na Zagreb, koji je upravo onoga momenta bio čist. Zatim svi zajedno krenuše na planinarsku kuću, gdje su se imali sastati sa ostalim planinarskim drugovima. Putem do planinarske kuće sretali su gosti pojedine planinare, koji im dolažahu u susret. Sam doček na Planinarskoj kući bio je lijep, drugarski i iskren. Nije prošlo ni kratko vrijeme, odmah se razvila veselica, koja je sve to više rasla, što se više približavao čas odlaska. U počast gostiju priredjen je bio zajednički ručak u Planinarskoj kući, kojom prilikom je palo i mnogo uobičajnih zdravica. Poslije ručka bilo je razgledavanje planinarske kuće, o kojoj se gosti vrlo laskavo izraziše, te krenuše zatim na samu piramidu, sa koje se pruža divan pogled na zagorsko gorje, koji je momentano bio nemoguć i sasvim ograničen radi lošeg vremena. Guste magle pokrivale su cijeli okolni obzor s jedne i druge strane gore, prijetile su skoroj oluci. Tek što su sišli sa piramide, spustila se nemila kiša praćena jakom i brzom grmljavom.

U prvi čas skloniše se svi pod piramidu, no pod dojmom, da bi grom mogao vrlo lako udariti u tu golemu željeznu konstrukciju, brzo se udališe, te po onoj silnoj kiši, naskroz pokisli vratise se natrag u Planinarsku kuću. Taj nenadani povratak gostiju izazvao je veliko zadovoljstvo medju prisutnima, i sada se tek razvila prava planinarska veselica u kojoj se klicalo Splićanima i nazdravljalno zagrepčanima. Raspoloženje je bilo neopisivo, potrajalo bi zaciјelo i do zore, da se gosti nijesu morali spremati u grad, kako bi pravodobno još stigli na vlak.

Kod ove zajedničke večere sastao se i oveći broj zagrebačkih planinara, koji su u posljednji čas doznali za dolazak splitskih gostiju, pohrili odmah na Slijeme, da se pozdrave, usprkos umoru, vrativši se tek sa trodnevног izleta. Svi razdražani vratise se zajedno u grad i napckon na kolodvor, gdje se oprostio sa trajnom uspomenom u duši na ugodan boravak u Zagrebu i njegovoј

okolici. Oproštaj je bio samo »Do skorog viđenja!«

PLANINARSKI SLET NA PLITVIČKIM JEZERIMA.

Povodom prošlih triju blagdana (27., 28. i 29. lipnja) upriličilo je Hrv. planinarsko društvo sa nekim svojim podružnicama, a u prvom redu sa svojom podružnicom »Mosor« iz Splita takodje vanredno uspjeli i dobro posjećeni izlet na Plitvička Jezera. Ovome izletu pridružilo se je i oko 60 članova Društva planinara iz Sarajeva. Potonje društvo pripjelo je već u subotu (25. lipnja) prije podne u Zagreb, gdje ih je dočekalo na kolodvoru nekoliko članova Hrv. planinarskog društva. Nakon pozdrava podpredsjednika g. Marka Bothe-a, pošli su sarajevski gosti u grad, gdje im je bio najprije odbornik Hrv. planinarskog društva prof. dr. Ivan Horvat tumačem u botaničkom vrtu, a zatim je preuzeo dužnost tumača po gradu g. Vid Balenović. Pokazujući gostima historijske znamenitosti grada Zagreba, u veliko je zainteresirao sarajevske goste, koji su kod svake interesantnije točke obasuli tumača raznim pitanjima. Na večer istoga dana otputovaše svi u Rudopolje, otkuda krenuše na Plitvice.

Istoga dana krenuše takodje i članovi Središnjice Hrv. planinarskog društva, njih oko stotinu sa članovima onih podružnica, koje leže u ovome pravcu, kao i nekim članovima H. T. K. »Sljemenja«, vlakom do Rudopolja, a zatim pješice romantičnim šumskim predjelom na Plitvička Jezera. Skoro u isto vrijeme stigoše na Plitvice i oko 25 članova i članica podružnice »Mosor« u Splitu. Mnogi od njih, koji su prvi put ugledali Plitvice, bili su već u prvome momentu začarani ljestpotom tog bisera naše domaće grude. Pridolaskom svih tih planinara, čiji je broj konačno nastao na dvije stotine, oduševljenje je bivalo sve veće. Premda je bio već unaprijed osiguran konak, za oveći broj članstva, bilo je poradi velikog odziva priličnih poteškoća sa ukonačivanjem, jer je bila za vrijeme ovih blagdana velika navala na Plitvička Jezera i sa drugih strana, a naročito je pridošlo mnogo Zagrepčana, što željeznicom, što automobilima, tako, da postojeći hoteli i penzioni nisu mogli primiti sve te goste pod svoj krov. Planinari pak vični i na najprimitivnija skloništa, mnogi se smjestiše u jednu veliku autogaražu, u kojoj bijahu improvizirana ležišta od slame, te u toj zgradji, ili kako ju planinari nazvaše »Hotel Slama«, brzo se udomiše.

Isti dan poslije podne pošli su svi planinari u ovećim grupama da razgledaju gornja jezera i njihove prekrasne slapove, dok su se drugi dan prije podne pozabavili prilično točnim promatranjem donjih jezera, njenih pitoreskih slapova i okolišnjih špilja. Članovi, a osobito gosti ne moguće se dosta nadiviti jedinstvenim ljepotama prirode i raspravljući medju sobom, koja li jezera i slapovi, da li gornji ili donji pružaju više čara.

Dok su se u utorak o podne gosti iz Sarajeva morali već oprati, jer ih čekaše još daleki put, ostali se planinari skupiše poslije podne na najvećem jezeru u hotelu »Labudovac«, gdje je Središnjica Hrv. planinarskog društva u počast svoje podružnice »Mosor« iz Splita priredila veselicu, kod koje je uz topli pozdrav potpredsjednika Hrv. planinarskog društva g. Mirkog Bothe-a, te oduševljene zahvale od strane blagajnika podružnice »Mosor« g. Seizza palo još mnogo oduševljenih zdravica. U tom oduševljenju planinari niti ne zapaziše, da se već spustila noć, koju su zastrli teški i tmurni oblaci, pa kad se uputiše u svoje nastambe na donjem jezeru, dobro ih je isprala kiša. Ali oni u svom velikom ushićenju, pjevajući stiše nakon jednog sata hoda u svoje konačište.

Slijedećeg dana, u utorak o podne, krenuše nakon srdačnog rastanka sa svima, svojim kućama put Zagreba, Splita i ostalih mesta, ponesavši sa sobom tražnu uspomenu prirodnih ljepota i drugarskog sjećanja.

Glavne skupštine podružnice Hrv. Plan. Društva. Podružnica »Bjelašnica« HPD. u Sarajevu održala je svoju III. redovitu glavnu skupštinu dne 24. III. 1926. Predsjednik dr. Dragan Turković, ustanovljuje, da je prisutan dovoljan broj članova, pozdravlja prisutne i ukratko iznosi neprilike, koje su nastale prigodom vijesti o likvidaciji Bjelašnice. Prelazi dalje na dnevni red, pak tajnik prof. Ivan Rengjego prikazuje rad društva u minuloj godini. Iz izvještaja se vidi, da je društveni rad u prvoj polovici godine napredovao, dok je u drugoj polovici znatno jenjao, uslijed vijesti o likvidaciji podružnice. Društveni rad sastojao se u izletima kojih je bilo od travnja do rujna 15 (Koran, Trebević, Bijele Stijene, Durmitor itd.), nadalje u društvenim sastancima svakoga petka, koji su bili dobro posjećivani. Podružnica je sudjelovala na sportskoj izložbi u Zagrebu sa nizom lijepih i dobrih slika bosanskih planina, nadalje na kulturnim hrvatskim proslavama u Sarajevu, širila je društveno glasilo, pa je skupila lijep broj pretplatnika njih 30 na broju. Izvještaj tajnika primljen je jednoglasno. Blagajnik R. Ješke

prikazao je stanje društvene imovine iz koga se vidi, da je sveukupni prihod iznašao 2.844 Din a izdatak 1.099 Din. Izvještaj je primljen jednoglasno. Revizionalni odbor nakon dane izjave o pregleđbi društvenoga poslovanja predlaže, da se odboru podijeli odrešnica, što skupština prihvata. Prelazi se na izbor novoga odbora, pa je jednoglasno izabran slijedeći odbor: predsjednik dr. Vjekoslav Kušan, prim. drž. božnice; tajnik Ivan Rengjego, profesor, blagajnik Ilija Dzidarević, profesor; odbornici: dr. Josip Flegar, liječnik; Ante Martinović, profesor. Revizori: dr. Dragan Turković, nadsavj. vrhov. sudija, Vejsil Čurčić, kustos muzeja; dr. Milan Martinović, sudac.

Podružnica »Zrini« u Petrinji održala je dne 22. IV. 1926. svoju II. glavnu skupštinu s običajnim dnevnim redom. Tajnik izvješće o radu društva u prošloj godini, koji se sastojao u propagiranju planinarske ideje u gradu Petrinji, te o upoznavanju i pohadanju okolice. Izleta je priredeno cito niz, a sve je izlete vodio radnji predsjednik podružnice g. Stahuljak. Uz izlete održala su se i dva predavanja i to jedno o Kršu, što su održali članovi središnjice J. Pasarić, dr. J. Poljak i V. Cvjetišić i drugo o Julskim Alpama, koje je održao predsjednik Stahuljak. Podružnica je započela s gradnjom piramide na brdu Cepelišu, koja je dovršena i svečano otvorena. Šumsko gospod. ured slunjsko-banskih imovnih općina, da je u tu svrhu cijelu drvenu gradu, dok je općinsko poglavarstvo u Hrastovici izvezlo ovu na sam vrh. Središnjica je oprostila plaćanje $\frac{1}{2}$ članarine, osim toga priskocići su podružnici u pomoć: društvo »Hrv. Žena« sa iznosom od 200 Din; činov. zadruga 100 Din, gradsko zastupstvo u Petrinji 300 Din, Banka i štedionica 50 Din. Izuzev grade i dovoza, stajala je Piramida 5000 dinara. Jednoglasnim zaključkom izabran je začasnim članom podružnice bivši predsjednik Stahuljak. Blagajnik Valenta I. prikazuje stanje društvene imovine iz koje se vidi, da je sveukupni primitak u g. 1925. iznašao 4.602 Din 36 p., a izdatak 2.144 Din 25 p.

Podružnica »Japetić« u Samoboru, održala je svoju III. redovitu glavnu skupštinu dne 13. III. 1926. i običajnim dnevnim redom. Pošto je prisutana dovoljn broj članova, predsjednik otvara glavnu skupštinu, pozdravlja izaslanike središnjice, a zatim prisutne. Ističe potporu središnjice u radu i obećaje intenzivniji rad za napredak i procvat podružnice.

Tajnik izvješće o radu podružnice i izvješće slijedeće: Podružnica je imala u prošloj godini 1 čl. utemeljitelja, 3 čl. podmladka i 114 novih članova. U toku god. pristupilo je 45 novih članova. Prema tomu bilo je koncem godine 1925. 156 red. članova, jer su 3 čl. istupila. Održane su 21 odb. sjednica, a priredeno je 11 društvenih sastanaka, 16 društvenih izleta, a članovi su prisustvovali kod 5 izleta što ih je priredila središnjica. Izleti su priredeni 12 u Samoborsku goru, 2 u Sloveniju, 1 na Plitvice, 1 na Psunj. Spominje čl. F. Benešića, koji je prošle godine umro, a kojeg je podružnica ispratila na vječni počinak, kao i majku predsjednika i majku članova Kompare. Tvornica Štapova u Bregani darovala je društvu 13 komada velikih plan. Štapova, kao uspomenu na člana podružnice Vlad. Jelineka, koji je 1924. god. umro. Štapovi su prodani članovima, a novac uložen pod imenom »Zaklada na spomen pok. člana Jelineka«, u svrhu nabave vjenaca prigodom smrti članova.

Dne 16. V. 1925. priredeno je po središnjoj predavanje sa skioptikonskim slikama. Predavali su prof. J. Pasarić i član podružnice M. Kleščić. Dne 17. V. 1925. otvoren je svečanim načinom Pasarićev put, koji vodi iz Rudarske Drage preko Gregurić brega na Oštrec. Tom otvaranju prisustvovali su brojni članovi središnjice te članovi podružnice iz Karlovca i Duge Rese. Hrv. diletant. društvo u Samoboru priredilo je uspjelu zabavu sa predstavom u korist podružnice. Podružnica je bila zastupana kod svih proslava u Samoboru i okolicu u spomen 1000 god. hrv. kraljevstva kao i na proslavi u Stojdragi. Izgrađena je planinarska kuća na brdu »Japetiću« na poticaj predsjednika, a trudom i mater. žrtvama člana Stojana Mesića. Uz to su pripomogli do konačne izgradnje: domaća tvornica opeka, obrtnici Vrbanović i Jurković i mnogi prijatelji i članovi. Kuća je otvorena 4. X. 1925. uz prisutnost velikog broja planinara iz Zagreba, Jastrebarskoga i Samobora. Prozvana je u počast članu Mesiću »Mesićeva kuća«, a leži 712 m. aps. visine tek 20 časaka od samog vrha Japetića. Skupština prima izvještaj tajnika do znanja. Blagajnik St. Kompare izvješće, da je u prošloj godini iznašao primitak 14.472 Din a izdatak 13.975. Vrijednost društvene imovine iznosi 22.500 Din. Izvještaj blagajnika prima skupština na znanje.

Pročelnik odbora za markaciju puteva M. Kleščić izvješće, da su svi važniji putevi označeni i providedeni putokazima i napisnim pločama. Nadzorni odbor izvješće, da je prošlogo-

dišnje poslovanje ispitan i nadeno u redu i predlaže, da glavna skupština podijeli odboru odriješnicu. Prima se Drug Regović predlaže da se uz odriješnicu izrazi zapisnička zahvala upravnom odboru. Prima se jednolosno. Prelazi se na izbor novoga odbora. Izabrani su: predsjednik Stjep. Šoić, tajnik V. Matotić; blagajnik St. Kompare, odbornici: dr. Gj. Leušić, Mr M. Klešić, Vj. Vrbanjac, J. Fizy, J. Kompare, R. Falzari, Stj. Fresl. Nadzorni odbor V. Pavlović, Fr. Regović, Fr. Tkalčić.

Predsjednik Šoić zahvaljuje se skupštini na povjerenju i predlaže u ime upravnog odbora imenovanje člana Mesića začasnim članom podružnice. Skupština prima predlog i zaključuje se podnesti Matici na odobrenje. Izaslanik središnjice dr. Prebeg naglašuje zamjeran rad podružnice i bodri je, da ustraje u tom radu i napretku. Član Prohaska predlaže, da se posalje brzojav. pozdrav podpredsjed. središnjice prof. J. Pasariću, što skupština prihvata jednoglasno, na što predsjednik zaključuje skupštinu.

Podružnica »Runolist« u Lokvama održala je svoju IV. redovitu glavnu skupštinu dne 25. IV. 1926. sa običajnim dnevnim redom. Predsjednik pozdravlja prisutne i otvara glavnu skupštinu svojim nastupnim predavanjem o »savremenom planinarenju«. Iza toga izvješćuje tajnik o radu društva. Istiće kako je podružnica malena brojem članova (24) i uslijed toga i finansijski slaba, no rad ove ipak je zadovoljavajući. U god. 1925. poduzela je podružnica slijedeće izlete: dva puta na Risnjak, Krajnji Vrh, Zeleni Vir, izlet na Kamenjak, Poklon u Istri, Učku, Čepić jezero Sisol, Planik, Orsljak, Postojnu i Vel. Drgomolj. Pojedini izleti učinjeni su na Nanos, Klek iznad Grobničkog polja, Plitvička Jezera, Ličku Plješivicu, Grmeč planinu i Grdeviti vrh u Bosni, te zimsku partiju skijima na Spičunak. Izraden je i postavljen oglasni ormarić na župnom stanu u Lokvama, pričvršćena je natpisna ploča za orijentacije na stanicu u Lokvama, kojom je prilikom preslavljenja trogodišnjica ostanka podružnice. Ispravljene su markacije u Golubinjaku, na Slavici planini i nabavljena je karta Fiume-Delnice. Podružnica je priredila dne 6. XII. 1925. uspješnu zabavu s plesom, koja je odbacila lijepu svetu gotovine. Društveni predsjednik i tajnik odstupili su sve svoje slike na upotrebu društva, da društvo prodaje u obliku razglednica uz cijenu 5 dinara po komadu. S izgradnjom piramide na Spičunku nije se moglo započeti poradi pomanj-

kanja sredstava, koja su nam bila obećana, a nismo ih primili. Zaključeno je obaviti markaciju u Kamerkin Dol, i spilju Lipu u Lokvama zgraditi i zaključiti. Nadalje je podružnica naumila provesti ove godine markaciju na Risnjak. Predsjednik, koji je stalno na Sušaku pita zašto se odušto od gradnje piramide u prošloj god. našto tajnik izvješćuje, da je razlog taj što će u ovoj god. biti dovoljno novaca, da će se gradnja moći neštetano izvesti. Ing. Tonković predlaže, da se učine izvidi u terenu na Slavici, ne bi li se možda mogla prodati ona stabla što se imadu srušiti, pak bi trebalo u molbi zatražiti i stabla u vlasništvo, da podružnica ova proda i tako dođe do nešto novaca. Skupština zaključuje, da u mjesecu augustu održi zabavu u Golubinjaku. Izvještaj tajnika prima skupština jednoglasno. Blagajnik izvješćuje o stanju prihoda i rashoda društvene imovine u g. 1925., i ističe porast ove za 947 dinara. Nadzorni odbor izjavljuje, da je društveno poslovanje u prošloj god. ispitano i u redu pronadeno. Skupština izabire na predlog odbora zamjenikom tajnika ing. Tonkovića, pošto tajnik ima da ide u vojsku. Predsjednik zaključuje skupštinu i hvali prisutnima na odzivu.

Podružnica »Strahinjišća« u Krapini izvještaje o svom radu u godini 1925. slijedeće: Podružnica je imala u prošloj godini 7. utemeljitelja i 36 redovnih članova. Preplatnika na društveno glasilo bilo je 18. Priredeni su slijedeći izleti dne 5. i 8. rujna na Plitvice, u listopadu u Stubičke Toplice na posvetu piramide na Kapelščaku, zatim preko Stulice na Sljeme, dne 17. i 18. listopada na Sljeme k posveti Tomislavova dana. Ukupni iznos članarine za god. 1925. je 1050 Din.

Podružnica »Krndija« u Orahovici održala je svoju I. redovnu glavnu skupštinu dne 13. VI. 1926. Predsjednik Stošić pozdravlja prisutne i ističe ljepotu kraja, koji je vrlo podesan za egzistenciju planinarskoga društva, pa obzirom na to predlaže, da se podružnica svakako održi kao takova, i da se ne fuzionira ni skime. Predlog skupština prima. Tajnik izvješćuje, da je u prošloj godini pristupilo 17 novih članova, dok je starih istupilo 4 pa je koncem god. 1925. bilo 48 članova od ovih 6 članica. Obzirom na jakost članstva rad nije bio razmjeran i zadovoljavajući, pa moli članstvo da ove godine prione svim silama, da tako podružnica ne zaostane za drugima. Izleta je priređeno svega 8, koje je vodio voda I. Kušić. Markacije su provedene po većini planinarskih puteva kao na Ružicu, Stari Grad

Kapovac, Manastir itd. Izvještaj tajnika prima skupština.

Blagajnik izvješćuje, da je društveni prihod bio koncem god. 1925. Din. 2.706, a izdatak 284 dinara. Ostatak je prenešen na god. 1926. Nadzorni odbor izjavljuje, da je poslovanje društveno pronađeno u redu i moli, da se odboru podijeli odriješnica. Prelazi se na izbor odbora. Izabran je slijedeći odbor: predsjednik Zv. Stošić, tajnik F. Kneif, blagajnik O. Konstantinović, voda: I. Kušić, odbornik: A. Rosenrauch, nadzorni odbor S. Jušić, Matajčić i Slava Vančić.

Član St. Snur predlaže, da se zaštiti drveće na putu u manastir od devostacije, čobana i raznih kirijaša. Predsjednik izjavljuje, da će poduzeti korake kod nadležnih vlasti u tom smislu. Predsjednik izjavljuje, da treba poslati delegata u Zagreb na glavnu skupštinu središnjice, pa pošto nitko od članova ne može da ide, predlaže da podružnicu zastupa član središnjice dr. J. Poljak. Time predsjednik zaključuje skupštinu i zahvaljuje članstvu na sudjelovanju.

Pedružnica Hrvatskoga planinarskoga društva »Ravna Gora« u Varaždinu, održala je koncem maja velo dobro posjećenu glavnu godišnju skupštinu. Prošle godine društvo je upriličilo 12 izleta: na Ravnu Goru 2, Ivančicu 2, Veternicu, Kalnik, Pohorje 2, Kamniške Alpe, Triglav, Pličevička Jezera, Bled i Bohinj.

Osim toga je u svrhu gojenja zimskog športa učinjen izlet na Veternicu i Paku, pa nekoliko puta na Glavić. Društvo broji 63 člana. Na izletima je poprečno sudjelovalo 10—15 člana.

nova. U odbor su birana slijedeća gg.: prof. Krešimir Filić i Vladimir Deduš, Albert Lieberman, Rudolf Kleinberger, Ivo Milčetić, Adolf Režek.

Nakladna zadruha Hrv. Planinara u Zagrebu.

POZIV

na III. redovitu glavnu skupštinu Nakladne zadruge hrvatskih planinara, koja će se održati u srijedu, dne 14. srpnja 1926. u 18 sati u poslovniči Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu, Ilica 37 dvorište.

Ova će se glavna skupština održati prema § 14. pravila umjesto redovite glavne skupštine, sazvane za 30. lipnja 1926., kod koje nije bio za stupan dovoljan broj članova.

Dnevni red:

1. Izvještaj ravnateljstva o poslovanju u poslovnoj godini 1925. i predloženje zaključnih računa.
2. Izvještaj nadzornog vijeća.
3. Podijeljenje odriješnice ravnateljstvu i nadzornom vijeću.

4. Predlog ravnateljstva o likvidaciji zadruge i upotrebi zadružne imovine (paragraf 26. pravila).

Prijedlozi zadrugara imadu se najkasnije osam dana prije glavne skupštine pismeno predati ravnateljstvu (Ilica 37).

Prema paragr. 12. zadružnih pravila stoje zaključni računi zadružnim ravnateljstvom na uvid dnevno od 17 do 20 sati u poslovniči Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu, Ilica 37.

Planinarske vijesti.

U SNIJEŽNOJ OLUJI PREKO MATTERHORNA.

Nachrichten des Zweiges »Austria« des D. Ö. A. V. u brefu 1. za siječanj o. g., donaša jedan vrlo zanimiv članak pod gornjim naslovom, pisan po Karlu Grün-u, pročelniku Jungmannschafta o usponu, kojega je ovaj poduzeo zajedno s Hans Kaser-om dne 12. kolovoza prošle godine.

11. VIII. 1925. u 8 sati navečer stigoše iz Zermatta u Hörluhütte, u kojoj nije bilo mjesta i moraoše se zadovoljiti ležanjem na klupama i stolovima. I to nije dugo trajalo, pošto su se već oko 12 sati noću počeli spremati i opremati na odlazak razne grupe sa svojim vodićima.

U dva i pol sata iza ponoći 12. VIII. uputiše se prema Zmuttgrat-u. Nebo čisto i zvijezdano, a mjesecina je svojim blijedim svjetlom rasvetljala stijene i ledenjake, što je opravdavalo nade i želje o dobrom vremenu.

Nakon nekoliko prelaza preko ledenjaka i stijena, u 4 i $\frac{1}{2}$ sata stigoše na položeni gornji Matterhornske ledenjake. Međutim već se razdanilo, zrak je bio vrlo topao, okolišne stijene su se znojile i voda je curila po njima, a gdje god je odlomljeno kamenje odavaše, da tu po danu nema prolaza. Uspinjući se tako prema gornjem okrajku ledenjaka, ledenjak je bivao sve strmiji, led

je postajao sve tvrdi, tako da su dereze postale beskorisne i valjalo je početi sjeći stepenice. U 6 i $\frac{1}{2}$ sata nakon jednosatnog klesanja stepenica stigoše na onaj dio ledenjaka, što je bio posijan kamenim blokovima i tu održaše kratki odmor.

Sunce je veselo obasjavalo cijelu okolinu, veselo i bez da su se užetom siguralno obojica prosljediše put i za neke pola sata stigče do »Zubova«; četiri tornja, koja se vrlo lijepo vidi iz Zermatta, kao i iz Hörulihütte. Ubrzo stigoše penjući se preko prvog Zuba i obšavši osala tri, do Škrbine, iza koje se strmo diže vrh prema »Zmuttnase«. Privezavši se za uže, počeše se penjati, dobivajući tako mnogo na visini.

Na zapadu pružao se Mont Blanc, iza kojeg se pomaljaše čudnovati bijelo sivi klupasti oblaci. Oko 9 sati nalazili su se planinari pred napadnom crvenkastom zadnjom stijenom, koja se neposredno ruši u užasnu dubinu prema Matterhornskom ledenjaku. Spustila se lahka maglica, koja je naličila na redovite Matterhornske magle, koje kako naglo dodu, isto tako naglo isčezena. Postajalo je sve hladnije i snijeg je počeo na rijetko padati. Putnici obukoše sve što su imali od tople odjeće, žureći se u nadi da će za 2 i $\frac{1}{2}$ sata biti na vrhu; krenuše desno k stijeni u jedan široki i plitki žljeb. Stijene su bile vlažne i situacija se pogoršavala svaki čas. Sastav stijene bio je neobično loš i krhak, te je zahtjevao najveći oprez, tim više, što su se stijene potpuno zaledivati.

Prošavši već preko polovice žljeba opazili su karakterističan pojas stijena, iza kojih pretpostavljahu da se nalazi poznata »Galerija Carrel«. Kad li se odjedamput spusti sniježna vijavica. Oštrim i jakim udarcima bacao je vjetar ledene kristale u lice i s mukom se moglo gledati, a za tren oka bijahu sledene stijene pokrivenе snijegom. Silaženje i povratak je bio nemoguć i u ovom užasnom slučaju jedini izlaz pružao se preko vrha. Svaki napor za ruke i noge isčezao je pod snijegom, a svaki korak u vis zahtjevao je najveći oprez i uzburdenost živaca. O sigurnosti nije moglo biti ni govora, kad nije bilo niti pravog upora i bez riječi, mukom bi nastavljeno penjanje prema gornjem pojusu stijena. Na podnožju ovog pojasa stijena opažalo se, da su sastavljene iz povoljnijih slojeva, a bijahu udaljeni još samo za jednu duljinu užeta od njih. Oluja je sveudilj bjesnila, a od jake zime prsti su im se ukočili usrkos, što su imali dva para topnih rukavica. Karl Grün oprezno se provuče nekih 3 m gore k jednoj vrlo slaboj uporno toči, uhvati se lijevom rukom za jedan prema dolje izbočen kamen, koji je bio jedini mogući upor, povuče se gore, ali na zaledenom predmetu skli-

zne mu mokra rukavica, i on ode! Instinktivno raširi ruke i noge i pužajući niz brdo naide desnog nogom na jedan upor i zaustavi se. Bila je sreća što se je sam zaustavio, jer njegov drug Kaser sa svojega nesigurnoga mjesta, ne bi ga bio mogao zadržati. Ne priznavši se pobijenum Grün udahne nekoliko puta duboko i s najvećom opreznošću popravi svoj položaj uhvativši se barem na donekle sigurnom mjestu. Nakon kratke stanke Kaser zauzme bolji stav i Grün pokuša još jednom ovaj sudbenosni dio uspona. Uzalud! On se oklidne niz brdo, ali ga ovaj put njegov drug pomogne i zaustavi užetom. Kad je ovaj kraj svog druga stajao reče mu: »Ajde ti, ja ne mogu« — jedine riječi, koje je mogao izustiti.

Bijesno su jurile lavine niz brdo, a zima je postajala sve nepodnošljivijom. Kaser oprezno ustupi Grünu svoje mjesto i pokuša zabiti jedan klin, nu pokušaj ostade bez uspjeha! U načinom uzbudenju Grün je pratilo svaki pokret svog druga, kako se hvata za onu istu izbočinu. Bezuspješno! Otkotrlja se nizbrdo i zaustavi se zadržan na užetu. Kad se je približio Grünu izusti: »Sad je svršeno!« Položaj je bio očajan; tri pokušaja i sva tri uzalud, daljnji izlaz iz situacije pokazivao se nemoguć, natrag je isključeno, a svakim časom bivalo je sve gore. Jedina misao, koja obuzme Grüna, iskusnog planinara, bila je »Napred!«. »Ne želim se smrznuti, a još manje da odletim niz brdo«, reče svom drugu i odlučno krene lijevo popreko. »Zadržati te ja ne mogu«, dovikne mu prijatelj. »Znam«, bio je jedini odgovor. Pužajući i upirući se, izrabljajući svaku i najmanju mogućnost, upotrebljujući svu umjetnost penjanja napredovaše Grün korak po korak napred. Stigavši na sigurno mjesto, trgne mu se iz grudiju pobijenosni povik. Najgori dio bio je svladan, Kaser ga je slijedio istim putem i stigavši ga proslijedi odmah dalje k pojusu stijena desno, po jednom vrlo plitkom žljebu. On je imao da izdrži najteži posao i dugo je trajalo, dok je Grün za njim stigao.

U magli i snijegu nije se vidjelo dalje od 20 metara. »Galeriji Carrel« još ni traga. Sumnja ih je obuhvaćala jesu li na pravom putu i počeše tragati i naidiše na vrpcu, koja se tjesno prilegla uz stijenu i provlačila se u vis. Proslijedivši njezinim tragom i otkriše jedan klin. Uvjerivši se, da su na pravom putu, nastaviše dalje kad li nenađano vrpca krne niz stijenu i u magli nejasno, daleko pod njima, kao da je vidjeti njen nastavak. Nad njima stajahu stijene, koje su pružale mogućnost penjanja i Kaser se uputi keso lijevo uspijući se.

Uspevši se nekih 5 m isčezne iza jedne izbočine — kad li nenadano prozuji zrakom okomito dolje kratki trzaj užeta i on je visio nalazeći se na onom mjestu, gdje je vrpca isčezavala u snijegu. Nakon nekoliko trenutaka Kaser javi da je našao jedan klin. Njegov drug upita ga, je li mu se što dogodilo, našto ovaj odgovori da nije ništa nego samo da su mu prsti ukočeni od zime. Izvukavši ga gore, Grün opazi da Kaser jedva stoji od zime, te se je ujedno potužio da ga glava boli pošto je prigodom pada glavom udario o stijenu. Stupivši k rubu Grün otkrije jedan jaki klin, koji je bio u snijegu zakopan. Spustivši svog prijatelja, koji mu je mnogo brige zadavao zbog stanja u kom se nalazio, spusti se i on za njim. Prosljediše tragom vrpce, koja je vodila na greben vrha. Svaki upor bio je čvrsto pokrit snijegom i svakog je trebalo rukom čistiti. Donja polovica grebena bila je prilično strma i napredovanje je bilo vrlo sporo, tim više, što smrznute ruke Kaser-a nisu mogle držati zaledeno uže i u eventualnom nepovoljnem slučaju ne bi bilo nikakve pomoći.

Greben je konačno postao položitiji i doskora se pokaže križ, koji se nalazi na talijanskom vrhu. Sniježna vijavica je već skoro prestala i bilo je već 5 i $\frac{1}{2}$ sati po podne kad stigoše na vrh 4.500 m visok, nakon 15-satnog neprestanog penjanja. Njihova jedina misao bila je, da čim prije stignu u Solvay-evo sklonište, koje se nalazi na švicarskom grebenu, ali zbog umornosti i tame, koja se spuštala, bili su prisiljeni da se zaustave i da prenoće na pećinama, odakle se slijedećeg dana spuštaju ravno u Zermatt, skršeni od umora.

Moro.

Teška planinarska nesreća u austrijsko-štajerskim Alpama. U četvrtak dne 3. juna t. g. namjeravali su planinari Wilhelm Pawlis i Franz Slezak, da se uspnu lagljim putem Riebe-Pelikan na zapadnu stranu Admont Kalblinoga u sjevernoj Štajerskoj nedaleko mjesta Liezen u području Eisenerz Alpa. Nekoliko metara podno strmog izlaza začuje se nenadano poklič upozorenja Pawlisa, koji je išao sprijeda, a malo iza toga kako se ovaj srušio niz strminu. Slezak, koji je stajao na vrlo opasnom mjestu, povuče odmah uže tako, da je Pawlis pao samo 22 m. Brid stijene, preko koje je uže visilo, prereže uže, a nesretni Pawlis skotrlja se za dalnjih 250 m i ostane na mjestu mrtav. To se dogodilo oko $\frac{1}{2}$ 11 sati. Neki turista, koji je prolazio tim putem spazi Pawlis-ovu cipelu za penjanje i upozoren time primjeti u udubini Slezaka, koji se je nalazio u vr-

lo opasnom položaju, budući je cijelo vrijeme morao stajati na jednoj nozi, a s drugom nogom i jednom rukom upirao se tek za nuždu. Turista upozorio je četu srednjoškolaca iz Graza na opasnost koja prijeti Slezaku, našto je gimnazijalac Kleinoscheg odmah obavijestio opskrbnika Stasku od Mödlinške kuće kao i alpinsku postaju za spasavanje u Admontu. Staska pojuri odmah na Kalbling i nastojao je odozgora, da pruži uže Slezaku, nu njegovo 30 m. dugu uže nije dostajalo. Oko 1 sat nadošlo je i društvo za spašavanje iz Admonta pod vodstvom iskusnih planinara koji su konačno nakon mučna i naporna posla izvukli Slezaka iz njegovoga opasnoga zaklopišta. Slezak je dobio jaki udarac kamenom u glavu, opeklne na rukama od užeta i proljev krvi u koljenu. Sedam potpunih sati duševno rastrojen morao je izdržati na svom opasnom mjestu. U večer je stigao Slezak sav izmučen u Admont, kamo je još iste večeri donešena i lješina Pawlisa.

-k.

Kako se pogoduje razvoju planinarstva u inozemstvu. U kulturnim državama evropskoga zapada smatra se planinarstvo doduše za kulturnu i sportsku instituciju, ali i državnom potrebom. Svaki narod smatra planinarstvo kao svoje nacionalno sredstvo za očuvanje svojih granica, za širenje i učvršćivanje svoje narodne svijesti. S tih razloga državne vlasti u tim zemljama štite planinarstvo i pružaju mu obilno potpore svakom prilikom. Posve je jasno, da državna vlast traži, a traži to i vlastita reputacija pojedinih planinarskih društava, da planinarstvo bude doista na svojoj visini u pogledu svoje zadaće, da se tako pokaže dostoјnjim onih povlastica, koje mu pruža država. Kako se postupa s planinarskim društvima u inozemstvu neka nam posluži slijedeći primjer. Planinarsko društvo D. Ö. A. V. ogrank za Austriju, u sporazumu s državnom vlasti priređuje u mjesecu julu i augustu izlete diljem predjela austrijskih Alpa. Tom prilikom polaziti će iz Wiena 6 t. zv. prazničkih zasebnih brzih vlakova planinarskog društva iz Wiena. Prvi takav vlak polazi iz Wiena dne 3. VII. prema Zell a/See.— Saalfelden sa priključkom prema Kitzbühel, Pinzgau, Kufstein, Innsbruck. Put tamo i natrag stoji S 26.— Drugi vlak polazi 12. VII. u Korušku i istočni Tirol. Vozna karta stoji tamo i natrag 34.— S. Treći vlak polazi 17. VII. u Tirol i Vorarlberg, četvrti dne 31. VII. u područje Vel. i Mal. Tura, peti u Tirol i Vorarlberg s priključkom za Švicarsku i napokon šest u Korušku i Južni Tirol.

Povratak je dozvoljen prema slobodnom izboru po raznim prugama sa prekidom vožnje

četiri puta unutar 30 dana, jer karta vrijedi tako
dugo. Planinari se mogu voziti svaki po volji,
mjesta su svakom osigurana. Karte se izdaju
uvijek tri tjedna prije odlaska vlaka. Kako
vidimo pogodnosti koje u velike propagiraju planinarnstvo, tim više što u Njem. Austriji ima osim
toga još sva sila raznih sportskih i turističkih
vlakova, koji u oči svakoga blagdana i nedelje
polaze iz Wiena prema svim stranama austrijskih
gorovitih predjela. Posve je jasno, da i društvena
uprava, koja to sve prireduje mora biti na
svoj visini, da uzmogne sve to točno i s us-
pjehom provesti, a i članovi moraju da doprinesu
svoje t. j. velik odziv i velika disciplina. Ovom
potonjem posvećuju planinarske organizacije ino-
zemstva osobitu pažnju, jer znaju da planinarsko
društvo bez discipliniranih članova nema us-
pjeha, nema državne potpore i nema ugleda u
pučanstvu.

-k.

Teška planinarska nesreća na visokim planinama. Teška nesreća tiši od nekoliko mjeseci
dobre stanovnike Lütschen-doline u Bernskim
Alpama u Švicarskoj. Dne 4. ožujka t. g. za rana
jutra uputiše se na izlet četiri mladića iz Kippel-a i to tri brata Ivan, Kletus i Fidelis Ebener i Max
Roeder svi u starosti između 20—30 god. na
Lütschen prodor i Konkordia trg. Pošli su na ve-
selo sklizanje u jedan od najlepših ski područja onoga kraja, a kad tamo svršili su pohodom smrti.
Jutro 4. ožujka 1926. sjalo je od čudnovate či-
stoće. Promatrali su iz doline grupu kako se brzo
domogla Egon von Steiner skloništa, gdje su
naumili noćiti. Naprtnjače odložiše, snijega oto-
piše i prirediše sve što treba da se provede
ugodna večer u skloništu. Nakon toga uputiše se
veselom i životom vožnjom prema Konkordia trgu.
Oko jedan sat pojavio se iznad prodora mali obla-
čak kao predznak dołazećeg nevremena. Oko 3
sata gurahu se već guste, nemirne mase preko
Reich-prelaza, a svi vrhunci bijahu zastri gustum
koprenama. »Na glečeru je oluja, milost
božja budi s mladićima« oteo se bolan uzdah iz
drčućih usnica stanovnika Kippel-a, koji su za-
brinuti promatrali kraj, gdje su njihovi dečki bili
u životnoj opasnosti. Na to je iznenada došla
oluja i u dolinu. U tomu se smračilo, ledeni vjetar
duvao je u dolinu, sniježne vijavice uzdigle su do
divljeg plesa, jednom riječi vladala je kako kažu
tamošnji stanovnici najžešća »Gusca«. Sniježilo
je cijelu božju noć, šta više padalo s malim pre-
kidom puna četiri dana. Istom na 9. ožujku upu-
tila se jedna kolona, da traži izgubljene. U sklo-
ništu nadoše naprtnjače, inače ne nadoše nigdje
nikakova traga. Metar visoki snijeg pokriva je
prostrano Firn-polje i čuvalo je pomno svoju

groznu tajnu. Neobavljena posla vratila se kolona kasno u noći u dolinu. Ne zna se, gdje je snašla smrt našu četvoricu Lütschera, nezna se ništa o njihovoj teškoj borbi s divljim elementom. Zna se ali, da su smrti ravno i odvažno u oči gledali, da su se borili žilavo i ustajno do zadnjeg daška, kao pravi planinari, koji su u planinama očeličili svoj duh, i koji su vikli vazda gledati u oči smrti.

—ak.

Nešto o prehrani planinara. U gradačkom »Tagespostu« od 2. VII. t. g. izašla je dobra bi-
lijeska o prehrani planinara od R. Hüttig-a. Pošto u njoj ima vrlo poučnih stvari obzirom na
nošenje zaire u planine, prikazati ćemo njen sadržaj u kratko. Mnogobrojni pokusi i izračunavanja pokazala su, da je potrebno kod bez me-
snate hrane, dakle kod pretežne prehrane mašcu, sladrom i kruhom dnevno množina od 1 kg (4.000 kalorija), da nadomjesti izgubljenu snagu.
Kod mnogih živežnih namirnica (voće, kobasicice i t. d.) nosimo nerazmjerno veliku težinu nepotrebne vode, a da s time niti najmanje ne povisimo količinu hranivosti. Ovo je od osobite važnosti kada se polazi na više dnevne izlete u krajeve koji nisu opskrbljeni plan. kućama i na-
scljima, jer se onda nosi mnogo toga, što samo smeta hodanju i u opće planinarenju. Stoga se već dugo vremena nastoji pronaći sredstvo uživanja i hranivosti, koji bi uz malenu težinu i uz male troškove pružalo planinaru visoki stupanj hranivosti. Takovo sredstvo pronašla je »Peko tvornica hranivih tvari« u Grazu (Leonhardstrasse 29) u svom proizvodu »Glockner odresci«. Prema službenom ustanovljenju državnoga zavoda za istraživanje živežnih namirnica u Grazu posjeduju Glockner odresci izvanredno povoljni sastav: uz 37 procenata masti ima 40% topiv, uglječnih hidrata (sladora), 13% škroba i 5% dušikovih supstanca, a samo 2.3% vode i 2.7% ostalih supstanca. Prema tomu jedan kilogram hranivih jedinica daje 5.800 kalorija. Ako se uzme u obzir da za proizvodnju istog broja kalorija trebamo 2½ kg sladora ili sira, a od marmelade dapače 3 kg, to su prednosti toga preparata za planinare od dalekosežnoga značenja. Sastav preparata je vrlo jednostavan: između dvaju hostija prelivnih čokoladnom rastopinom nalazi se prava hraniva supstancu sastavljena od smjese sladora i masti slobodne od kiseline. Ova je smjesa vrlo tečna i osvježujuća. Kada je planinar jako izmoren, dogada se vrlo često da ne može pojести niti zalagaj suha kruha, dok naprotiv Glockner odresci se upravo rastapaju na jeziku i prouzrokuju izlučivanje sline. Osobni su pokusi dokazali, da se uživanjem odrezaka znatno uvećava uzdr-

Žljivost i žilavost planinara. Razumije se, da se stavne opskrbe. S Dabara se mogu spustiti na planinar neće poslužiti Glockner odrescima kao jedinom hranom, nego će ih ponesti sobom na mjesto mnogih drugih manje vrijednih tvari, kao na pr. svježa voća, raznih teških tijesta i sličnoga, koje tvari ne samo što zauzimaju veliki prostor, nego uslijed velikog sadržaja na vodi znatne su i težine. Odluče li se proizvadači Glockner odrezača, da usavrše svoj preparat i da umetnu u hostiju stanovite množine lahko topivih vitamina, to bi time dobili upravo idealno hranivo sredstvo za planinare kao i za ostale turiste i športaše. Ove smo retke saopćili s razloga, da i naši planinari pokušaju i iskuse u koliko su spomenuti odresci zbilja podesni kao hrana za velike ture, i dali doista nadomještavaju hranu, koju je planinar dosele nosio sobom.

— k.

Upute planinarima koji žele planinariti po Velebitu. Kako je nastalo vrijeme u kojem će se planinarstvo nešto jače razvijati, a znajući da će planinari ovoga lieta pohoditi našu najveću planinu, odlučilo je uredništvo »Hrv. Planinara«, da u kratkim crtama dade planinarima najvažnije orientacije naše najveće i najlepše planine. Planinari koji polaze u sjeverni dio Velebita treba da uzmu ishodišnu tačku Krasno. Tu će biti dobro smješteni i opskrbljeni u gostioni Blaža Vučkelića, odakle mogu drugi dan rano preko Nadak Bila na Jezero. S Jezera mogu se uspeti na Mali Rajinac, a zatim poći prema sjeveru na Zavižane i Velebitsku Plešivicu našto će trebati cito dan. Noćiti mogu pod Zavižanom u slobodnom ili pak u stanovima na sjeveru Zavižana. Sa Zavižanom onom stazom što vodi prema jugu preko Zavižanskih stanova i Gornjeg Zavižana doći na križanje putova na podnožju Maloga Rajinca i tu udare putem što vodi desno preko Lubenskih vrata na Lubenovac. Na Lubenovcu mogu noćiti u stanovima, gdje dobiju mlijeka, sira i jaja. Na Lubenovcu se mogu zadržati jedan dan pa valja obići Vel. Kozjak, Hajdučke Kukove istočne i zapadne. S Lubenovca se mogu spustiti preko Alana Jablanačkog u Jablanac za 4 sata ili produljiti put na Štirovaču za 3 sata. Sa Štirovačem je vrijedno pogledati Padeže i Šatorinu pa se spustiti na Cesariću preko Dokozin plane, Ogradenika i Ogradenice.

Za srednji Velebit obzirom na željeznicu ima prednost pred Karlobagom Gospić. Iz Gospića klima u Trnovac, a odavle preko Jadovna na Metlu, s Metle na Filipovića Kuk pa na Oštarije. Iz Oštarija preko Badnja na Kizu, a s ove na Crni Dabar odnosno Ravni i Došen Dabar odakle se mogu uspeti i na lijepi Bačić Kuk. Prenoći se može u Dabrima, gdje se može dobiti i jedno-

Donje Pazarište, a odavle na stanicu Perušić. Za taj izlet treba 3—4 dana. Izlet na Visočicu iz Gospića poznat je planinarima, iskusniji planinari mogu preko Visočice na Šugarsku Dulibu u divlji i rastrgani Krš, a odavle prašumom Ramina Korita u Konjsko i dalje u Karlobag, odnosno Gospić. Trajanje 3 dana.

Za južni Velebit t. j. Badani, Dōci, Vaganjski Vrh, Sv. Brdo, pa preko Paklenice u Starigrad najpodesnija tačka je Medak. Tko ne želi ići u Starigrad, taj može prosljediti put od Sv. Brda preko Dušice, Golića i Bukove Glave na Prašku Lokvu. Ovdje prenoći i u jutro obade Tulove grede, pa ispod njih preko krajnjeg dolca pode put polja Lipovače, odavle preko Lade. Puči u Proseniak, gdje može prenoći i dobiti nužnu hranu. Iz Prosenjaka ide dalje preko Medvedovače na Razvršje pa preko Velih Jasala, Korita spuste se u Prosinu podno Crnopca. Tu može opet preneciti, iz jutra se uspeti na Crnopac i popodne stići u Gračac na vlak. Trajanje ovoga puta od Praške Lokve do Crnopca je 3 dana. Planinari koji se odluče na taj put — svakako samo iskusniji — neće požaliti, jer će proći jednim od najlepših naših krajeva. Ovo su tek samo kratke upute, tko želi imati tačnije upute neka se obrati na uredništvo »Hrv. Planinara«.

Bugarsko Turističesko Družestvo. Bugarsko planinarsko društvo osnovano je god. 1900. i kao mlade društvo poslužilo se kod osnivanja iskustvom starijih društava, te stoga ima mnogo zajedničkih uredaba sa C. A. F. i H. P. D.

Pored opće planinarsko turističkih ciljeva sa svrhom populariziranja i upoznavanja bugarskih planina u tu i inozemstvu, društvo si je uzelo za zadaču uzdržavanje i čuvanje prirodnih i povjesnih znamenitosti, što je bezuvjetno hvalevrijedno.

Planinarsku propagandu širi izdavanjem plan. spisa i društvenog glasila »Bulgarski Turist«, koji izlazi u Sofiji 10 brojeva godišnje, te konferencijama, sastancima, predavanjima uz projekciju slika i zajedničkim izletima. Posebna propaganda pesvećena je podmlatku, kojeg s velikim trudom i požrtvovnošću organizira i odgaja »Junošeski Turističeski sojuz« (Turistički savez za mladež), za buduće dobre planinare.

Bugarsko planinarsko društvo dijeli se na ogranke (sekcije ili podružnice), koji u okviru pravila društva, imaju svoja posebna pravila, odobrena po središnjem odboru, a da po oblasti nisu potvrđena. Društvena pravila utvrđena su po Ministarstvu Unutarnjih posala i Min. prosvjete. Ona pravila, koja su za ogranke to je interna stvar društva.

Središnji upravni odbor nalazi se u Sofiji, a bira se iz članova Sofijskog ogranka. U slučaju, da bude Sofijski ogrank raspušten ili da se razide, bira se sred. upr. odbor iz članova slijedeće najveće podružnice i sva imovina prelazi iz Sofije na rukovanje u novo sjedište društva.

Ogranak ili podružnica osniva se, ako ima najmanje 10 članova, a ako broj istih prede preko 30, onda je podružnica dužna osnovati »čete«, kao na pr.: za nadzor starina (arheološka četa), za prirodne spomenike i t. d. U jednom mjestu ne može biti više, nego jedna podružnica. Svaka podružnica ima svoj kraj u kojem ima djelovati, tako na pr. Sofijska podružnica ima rajon Sofijskog administrativnog okruga.

Svaka podružnica nosi uz ime mjesta u kom se nalazi i ime jedne planine ili iz povijesti. U unutarnjoj upravi su podružnice autonomne. Podružnicom upravlja upravni odbor, koji se bira iz članova iste.

Osim izleta u Bugarskoj, pravilima je ustavljeno (§ 22. g.), da se sred. uprav. odbor ima brinuti i priredbom izleta i izvan Bugarske.

Središnji odbor sastoji se iz osam lica i to predsjednik, potpredsjednik, tajnik, blagajnik, urednik lista, knjižničar-domačin i tri savjetnika. Odbor je vlastan u slučaju, ako tko iz odbora istupi, na njegovo mjesto birati jednog od savjetnika. Posebno se bira predsjednik i sedam članova, ovi pak međusobno razdjele ostale dužnosti. Izbor je tajni. Odbor se sastaje barem jedamput u mjesecu, a da budu zaključci pravovaljani mora biti prisutno barem pet članova sred. uprav. odbora. Prijedlozi se primaju apsolutnom većinom, u slučaju prijepora odlučuje predsjednik ili njegov zamjenik.

Društveni članovi jesu: redoviti, dobročinitelji i začasni. Muž i žena, ako su oba članovi jedan od njih dvojice plaća pogodovnu članarinu i taj ne dobiva glasila. Redoviti član ne može biti onaj, koji nije navršio 21 godinu života.

Članom dobročiniteljem imenuje se onoga, koji pekloni društvu najedamput svotu od 1000 leva ili kakvu dragocijenu stvar u toj vrijednosti. Začasne članove bira gl. skupština, ako su zasluzni za planinarstvo ili za B. T. D.

Svako lice mora biti članom one podružnice u čijem djelokrugu postojano živi. Promjeni li netko obitavalište, to bez da prestaje biti članom društva automatski prelazi onoj podružnici, u čiji djelokrug pada njegovo novo mjesto obitavanja.

Onaj koji je preko 10 godina član društva dobiva diplomu ili odlikujući znak.

Društveni je znak eliptičan bijelo emajliran sa zelenom planinom i crvenim natpisom: »Bulgarsko Turističesko Družestvo 1900.«

Članom prestaje biti onaj, koji to pismeno saopći društvu ili tri mjeseca ne plati članarinu, u slučaju smrti ili ako povredi cilj i interes društva. Isključenje za slučaj neplaćanja članarine i za povredu interesa društva riješava upravni odbor podružnice, a potvrđuje glavna skupština.

Svaki član društva ima pravo, da u prisustvu dvaju članova odbora, bilo središnjeg ili svoje podružnice pregledati zapisnike odborskih sjednica u određeno za to vrijeme.

Članovi moraju prisustvovati sastancima, konferencijama, skupštinama i izletima u društvenoj odori. Svaki novi član mora najkasnije u roku od dva mjeseca od kako se začlanio nabaviti si barem društvenu planinarsku kapu.

Glasilo »Bulgarski Turist« dobivaju članovi besplatno, a izlazi svaki mjesec osim srpnja i kolovoza.

Redovita glavna skupština održava se svake godine u svibnju ili lipnju kad padaju dva blagdana zajedno, a svaki put u sjedištu druge podružnice. Predijuća glav. skupština određuje idućoj mjesto i dan održavanja.

Redovita ili izvanredna glavna skupština saziva se mjesec dana prije, dana obdržavanja sa točnom oznakom dana, mesta i sata, te dnevnim redom. Izvanredna glavna skupština saziva se na prijedlog središnjeg upravnog odbora ili po zahtjevu većine podružnica i u potonjem slučaju slučaju s točnom motivacijom, kakva se pitanja želi prestresti i za što nije moguće dočekati redovitu glavnu skupštinu.

Sred. upravni odbor nije vlastan bez odobrenja skupštine izdavati veću svotu od 500 leva (prije rata!) najedamput, te za jedan te isti posao.

Prijedlozi se primaju na glav. skupštini većinom glasova, a za promijenu pravila potrebno je % glasova.

Prema rješenju glavne skupštine, jedna podružnica može biti isključena iz društvene zajednice, ako ne radi u skladu s ustanovama društvenih pravila i odlukama glavne skupštine ili dijeluje protiv interesa zajednice.

Bugarsko planinarsko društvo ima 41 podružnicu sa ukupnim brojem članova 4100. Sofijska podružnica broji 800 članova, 13 podružnica broji između 100—400 članova, a ostalih 27 ispod 100 članova.

Izgrađenih planinarskih kuća ima šest i to:

1. kuća na Skakovici u Rilo planini;
2. kuća pod Reznovet u Vitoš planini;
3. kuća Čumerna pod vrhom Stare planine;

4. kuća Musala pod istoimenim vrhom u Rilo planini;

5. kuća Bezovo u Rodopama;

6. kuća Jumruk Čal u Staroj planini.

U gradnji se nalazi kuća »Zlatni mostovi» u Vitoš planini. U projektu su kuća kod Osogova u Ruen planini, kuća pod vrhom El-Tepe u Pirin pla-

nini i kuća Musale na samom vrhu Musala Rila planini. Osim ovih kuća Trnovska podružnica sa- gradila je jedan planinarski dom, a u gradnji se nalazi planinarski dom u Vratca, isto tako projek- tiran je takav dom u Plavdivu.

Josip Bogoliubov.

Iz planinarske literature.

Fotografski Vjesnik. Časopis za prijatelje fotografijske. Odgovorni urednik prof. dr. S. Varičak. Uprava: Hrv. planinarsko društvo foto-sekcija Zageb. Sv. 1. i 2.

S napretkom fotografije, a pogotovo osnutkom foto-sekcije u okviru Hrvatskoga Planinarskoga društva bila je potreba, da se započne s izdavanjem stručnoga fotografskoga glasila, koje bi donašalo razne upute za amatore početnike kao i za naprednije amatere. Upute bi bile u obliku raznih poučnih foto članaka i sitnih vijesti, kao i donašanjem ponajboljih slika, da se početnik po njima može usavršivati i svoja opažanja, crpljena iz tih slika, shodno primjeniti u praksi kod snimanja u Prirodi. Toj prijekojoj potrebi stručnoga fotografskoga glasila doskočila je foto-sekcija H. P. D. u zajednici sa domaćom tvrtkom foto-potrepština I. Weiss izdavanjem Fotografskoga Vjesnika. Pred nama su prva dva broja toga Vjesnika, koja su izašla za mjesec svibanj i lipanj 1926. Već se iz tih brojeva vidi, koja je zadaća i svrha Vjesnika. Poučni članci iz fotografije, što za naprednije što opet za početnike amatere jasno pokazuju cilj Vjesnika t. j. praktična i teoretska poduka na polju moderne fotografije, kao i najnovije vijesti o iznašćima iz fotografskoga svijeta. List je urešen većim brojem lijepih fotografija pretežno iz naših krajeva, pak po svemu djeluje na čitacca ugodno. Kako je svaki početak težak, tako je i sa Vjesnikom, i tu ima štošta nedotjerana, što će se sve s vremenom popraviti i unaprediti, a poznavajući radinost i dobru volju članova naše foto-sekcije uvjereni smo, da će Vjesnik u najkraće vrijeme biti objavljen list kod svih naših amatera, kojima najtoplje preporučam Vjesnik, kao jedino glasilo te vrste u nas. —k.

Vodnik po kočah Savinjskih Alp. — Sastavil Fran Kocbek, predsednik savinjske podružnice S. P. D. Celje 1926. — Poznati slovenski pisac Fran Kocbek iz Gornjega grada, predsjednik sa-

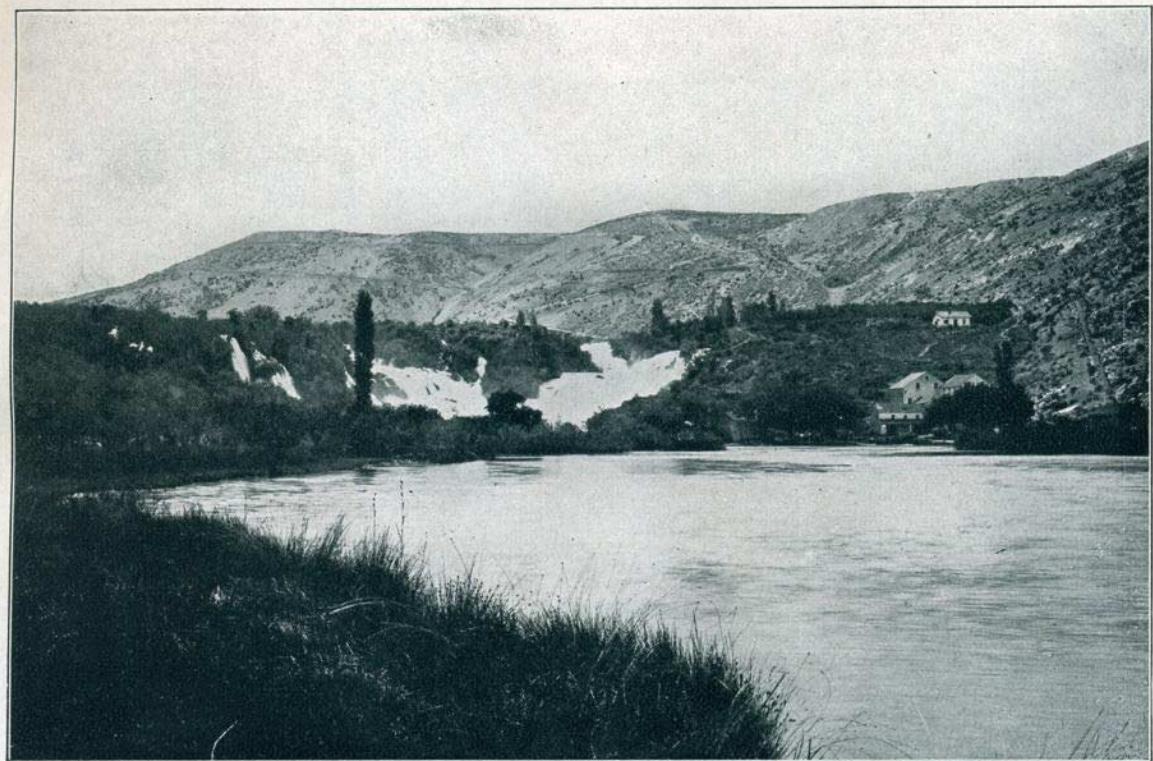
vinjske podružnice i nadučitelj u miru izdao je prije kratkoga vremena vrlo lijep i prikladan vodič po kućama u Savinjskim Alpama. Vodič počinje opisom Mozirske koče, zatim redom dolaze Piskernikovo zavetišče i Tillerjeva koča, Frischaufov dom na Okrešlju, koča na Korošici, Češka koča na Ravneh, Kamniška koča, Turistovska hiša v Kamn. Bistrici, Cojzova koča na Kokrškom sedlu, Dom na Krvavcu i Koča na Vel. Planini. Svakoj kući dodan je kratki historijat o njenom postanku, opis i važnost njenog u planinarskom pogledu, broj pestelja i od kada do kada je opskrbljena. Nadalje su označeni svi glavniji prilazi, silazi, prelazi i ture svagda uz oznaku trajanja puta. Vodič je urešen s 13 lijepih slika svih kuća i nekih partijsa iz Savinjskih Alpa i jednom karticom puteva u Savinjskim Alpama. Ovaj dobar vodič preporučamo toplo našim planinarima koji zalaze u Savinjske Alpe, jer će im u mnogočem dobro poslužiti. —k.

Tlocrtna razglednica Plitvičkih Jezera. Ing. Nikola Turkalj izradio je u mjerilu 1:50000 karticu Plitvičkih Jezera u veličini razglednice. Radi pre-malena prostora pojedina su Jezera označena brojevima. Visine su označene pojedinim slojnicama, i to za svakih 25 m dolazi jedna slojница. Visine pojedinih slojница označene su uz rub karte. Slojnicama je autor postigao plastičnost terena, pa se već na prvi pogled razabire jasno potpuna konfiguracija okoliša. Kartica je vrlo dobra i uporabiva, samo je šteta što je autor išao unašati željezniku, koje uopće nema, kao i nekakove ogranke iste. Pogriješno je to radi orientacije, jer neko tko ne poznaje kraja vrlo će se lahko prevariti, ako se služi samo kartom. No uz ostale dobre strane kartice, ova niti ne dolazi toliko u obzir, pa preporučujemo rečenu karticu planinarima, koji putuju na Plitvice. Kartica se naručuje kod Ing. Nikola Turkalja, Slunj, uz cijenu od 5 Din. Kartica stoji članovima u društvenoj poslovniči na uvid. —k.

SADRŽAJ: M. Małnar: Obruč (1377. m.). — Dr. J. Poljak: Na slapovima Krke kod Skradina. — Našo slike. (Str. 88.). — Društvene vijesti. — (Str. 88.). — Planinarske vijesti. (Str. 94.) — Planinarska literatura. (Str. 100.).

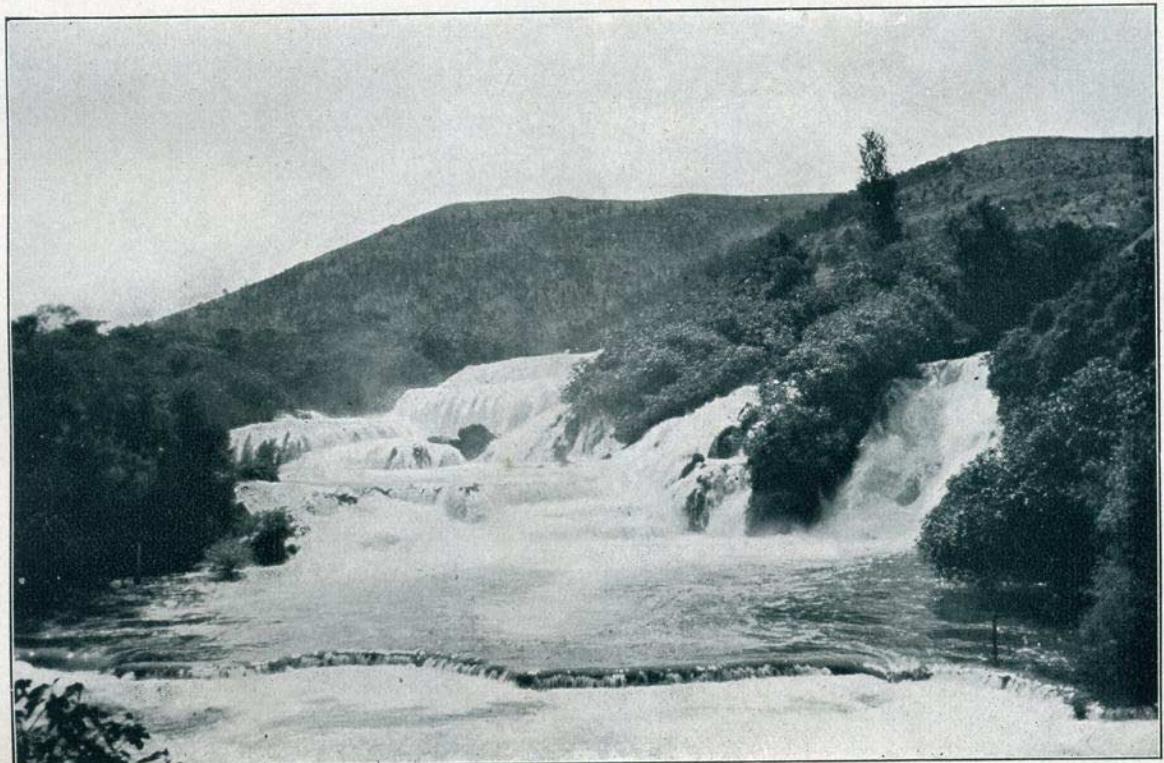
Izdaje »Hrvatsko Planinarsko Društvo« u nakladi »Nakladne zadruge Hrv. Planinara« u Zagrebu.
Odgovorni urednik: prof. dr. Josip Poljak.

Tisk: Nadbiskupske tiskare u Zagrebu.

SLAPOVI KRKE: SKRADINSKI BUK

FOTO: DR. D. GORJANOVIC

SLAPOVI KRKE: DETALJ SKRADINSKOGA BUKA

FOTO: DR. J. POLJAK

